

ZÁKLADNÍ ŠKOLA DĚHYLOV, OKRES OPAVA,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„ŠKOLA, KTERÁ NÁS VŠECHNY BAVÍ“

Obsah

Úvod	3
1 Identifikační údaje	4
1.1 Identifikační údaje o škole	4
1.2 Identifikační údaje o zřizovateli školy	4
2 Charakteristika školy	5
2.1 Vybavení školy (materiální, prostorové, technické a hygienické)	5
2.2 Skladba pedagogického sboru	6
2.3 Skladba žáků	6
2.4 Spolupráce školy s rodiči, veřejností, partnery a jinými institucemi	6
2.5 Školní družina	7
3 Charakteristika ŠVP	8
3.1 Zaměření školy	8
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie	8
3.3 Klíčové kompetence	9
3.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními potřebami, žáků mimořádně nadaných	11
3.5 Průřezová témata	12
4 Vzdělávací období základního vzdělávání a učební plány	25
4.1 Vzdělávací období	25
4.2 Učební plán pro 1. – 5. ročník základního vzdělávání	26
4.3 Zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu	27
5 Učební osnovy	28
5.1 Používané zkratky	28
5.2 Český jazyk	29
5.3 Anglický jazyk	44
5.4 Matematika	50
5.5 Informatika	59
5.6 Prvouka	62
5.7 Přírodověda	67
5.8 Vlastivěda	72
5.9 Hudební výchova	78
5.10 Výtvarná výchova	84
5.11 Tělesná výchova	89
5.12 Pracovní činnosti	96
5.13 Etická výchova	102
6 Hodnocení žáků a vzdělávání žáků s SVP	105
6.1 Pravidla pro hodnocení žáků	105
6.2 Kritéria hodnocení	106
6.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	111
6.4 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	113
6.5 Přehled podpůrných opatření	114
7 ŠVP pro školní družinu	118

Úvod

Školní vzdělávací program „Škola, která nás všechny baví“ není uzavřeným materiálem – bude průběžně doplňován na základě poznatků z praxe a přizpůsoben potřebám žáků i pedagogů.

1 Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Motivační název:	Škola, která nás všechny baví
Koordinátor tvorby ŠVP:	Mgr. Simona Kovaříková
Platnost dokumentu:	01. 09. 2020

1.1 Identifikační údaje o škole

Předkladatel:	Základní škola Děhylov, okres Opava, příspěvková organizace
IČO:	70 99 45 44
Adresa školy:	Porubská 66/93, 747 94 Děhylov
Jméno ředitele:	Mgr. Simona Kovaříková
Telefon:	595 057 037
E-mail:	zs.dehylov@centrum.cz
Webové stránky:	www.zsdehylov.cz
Razítko a podpis ředitele školy:	

1.2 Identifikační údaje o zřizovateli školy

Zřizovatel školy:	Obec Děhylov
Adresa zřizovatele:	Výstavní 17/179, Děhylov, 747 94
Starosta obce:	Ing. Miroslav Honěk
Telefon:	595 057 028
E-mail:	urad@dehylov.cz
Webové stránky:	www.dehylov.cz

2 Charakteristika školy

Základní škola Děhylov, okres Opava, příspěvková organizace (dále jen ZŠ Děhylov) je školou malotřídní. Školu navštěvují žáci od prvního do pátého ročníku. Škola vzdělává v průměru 60 žáků, průměrná naplněnost tříd je 15 žáků. Vyučuje se ve dvou školních budovách – odloučeným pracovištěm ZŠ Děhylov je školní budova v Dobroslavicích. Žáci nižších ročníků zpravidla navštěvují budovu školy v Děhylově a žáci vyšších ročníků pak školní budovu v Dobroslavicích.

Škola zahrnuje tato školská zařízení:

- základní škola – 1. stupeň
- školní družina
- školní výdejna stravy

2.1 Vybavení školy (materiální, prostorové, technické a hygienické)

Škola je vybavena základními pomůckami a učebnicemi, které průběžně obnovuje tak, aby splňovaly požadavky učitelů a žáků. Při výuce různých předmětů je též využíván výukový SW. Pro další studium a práci žáků a pedagogů je k dispozici školní družina, 2 učebny s interaktivními tabulemi a 2 učebny s audiovizuální technikou, včetně přenosných PC zařízení. Literatura, učebnice, učební pomůcky a výukový software jsou průběžně doplňovány o nové. V obou objektech je připojení na wifi.

V ZŠ Děhylov jsou světlé, čisté a estetické prostory, které vytváří příjemné pracovní prostředí. Na vzhledu školy se podílejí ve velké míře také žáci a učitelé. Prostory pro výuku i odpočinek žáků jsou dostatečné. Každá třída má vlastní kmenovou učebnu s moderním polohovatelným sedacím nábytkem a standardním vybavením pro uložení osobních věcí žáků a učebních pomůcek. Součástí každé učebny jsou také relaxační koutky. Škola má v obou svých budovách odpovídající hygienická zařízení, úložné prostory a šatny.

V každé školní budově jsou dvě třídy s tělocvičnou. Obě tělocvičny žáci využívají k pohybovým aktivitám. Na školních zahradách v době příznivého počasí tráví žáci hlavní přestávku.

Škola nemá svou vlastní kuchyň, obědy jsou dováženy z kuchyně při ZŠ Hornická Hlučín. Obě školní budovy mají pouze výdejny stravy. Výdejna stravy ve školní budově v Dobroslavicích se nachází v přízemí školní budovy - je menší, útulná a esteticky upravená. Výdejna stravy v Děhylově se nachází nedaleko školní budovy, v prostorách Obecního úřadu Děhylov.

Škola není bohužel prozatím bezbariérová, je však nakloněna integraci.

Ve školní budově Děhylov jsou dvě samostatné místnosti využívané pro školní družinu. Učebny v Dobroslavicích i v Děhylově jsou vybaveny notebooky s přístupem na internet.

Všichni vyučující mají volný přístup na internet. Mohou využívat tiskárnu i kopírku a společně se schází ve sborovně, kde je umístěna učitelská knihovna.

V ZŠ Děhylov se dbá na dodržování pitného režimu žáků – škola je zapojena do celostátní akce „Školní mléko“ a „Ovoce do škol“. Pro odpočinek mají žáci k dispozici relaxační koutky, školní družinu, tělocvičny a školní zahrady.

2.2 Skladba pedagogického sboru

Pedagogický sbor je tvořen pěti zkušenými pedagogy. Všichni pedagogičtí pracovníci jsou plně kvalifikovaní. Jedna pedagogická pracovnice je plně kvalifikovaná ve funkci vychovatelky školní družiny. Ve škole pracuje metodik prevence patologických jevů.

2.3 Skladba žáků

ZŠ Děhylov navštěvují žáci z Děhylova, Dobroslavic, Hlučína, Ostravy – Plesné, Ostravy – Martinova a Ostravy – Poruby. Škola má dobré zkušenosti s integrací žáků se specifickými poruchami učení a chování i dětí s jiným zdravotním postižením. Taktéž máme žáky, kteří jsou vzdělávání podle §41 ŠZ(individuální vzdělávání).

2.4 Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce

Projekty dotvářejí obsah vzdělávacího procesu školy. Pravidelně jsou zařazovány projekty s různým zaměřením do jednotlivých samostatných ročníků nebo projekty pro mladší žáky 1. – 3. ročníku, pro starší žáky 4. a 5. ročníku a projekty celoškolení. Oblíbené jsou již tradiční projektové dny zaměřené na environmentální výchovu. Pravidelně spolupracujeme s neziskovými organizacemi, které působí v environmentální oblasti, a které se s námi na projektech podílejí.

Realizujeme rovněž projekty zaměřené na dopravní výchovu a se zaměřením na výchovu ke zdraví. Tyto uskutečňujeme zvláště u příležitosti Světového dne zdraví. V souvislosti s výchovou ke zdraví jsme zapojeni do projektu Veselé zoubky.

Škola spolupracuje na projektech rovněž s oběma obcemi (Obec Dobroslavice a Obec Děhylov) – vánoční projekt Adventní strom, vystoupení ke Dni matek.

V rámci mezinárodních projektů zvažujeme v budoucnu spolupráci s Polskem, případně Slovenskem, a to díky geografické poloze školy.

2.5 Spolupráce školy s rodiči, veřejností, partnery a jinými institucemi

Spolupráce ZŠ Děhylov s rodiči žáků je velmi dobrá a neustále se rozvíjí. Rodiče dostávají informace o výsledcích vzdělávání dětí prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, konzultačních dnech, případně osobně, mailem či telefonicky dle jejich přání. Školu mohou navštívit také v době akcí pro veřejnost (besídky, Den matek, na Velikonoce a Vánoce). Rodiče jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím schůzek rodičů školy, maily od třídních učitelek a na webových stránkách školy.

Na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), § 167 a § 168 zřizovatel zřídil Školskou radu. Ve Školské radě zastupují ZŠ Děhylov dvě členky zvolené pedagogickými pracovníky školy.

Základem vzdělávání a výchovy integrovaných žáků a prevence patologických jevů je spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Hlučíně, SPC v Opavě a Ostravě – Porubě.

Spolupráce s oběma Obecními úřady je na velmi dobré úrovni. Je založena na pochopení, vstřícnosti a pomoci. Škola také úzce spolupracuje s MŠ Dobroslavice, MŠ Ostrava-Martinov, MŠ Ostrava-Plesná a pobočkou ZUŠ Háj ve Slezsku v Dobroslavicích.

V oblasti kulturních akcí spolupracuje škola s Městskou knihovnou v Hlučíně, Domem dětí a mládeže v Hlučíně a Ostravě - Plesné, Sborem dobrovolných hasičů Dobroslavice a Děhylov, oddílem fotbalistů v Dobroslavicích a Mysliveckým sdružením Děhylov.

ZŠ Děhylov dává o svém dění pravidelně vědět na webových stránkách školy a ve Zpravodajích obou obcí.

2.6 Školní družina

Školní družina při ZŠ Děhylov je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družina není pokračováním školního vyučování ani ho nikterak nenahrazuje. Jejím hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků. Vhodné střídání práce a odpočinku přispívá k odstranění únavy z předchozí školní činnosti, učí žáky ušlechtilé zábavě, pomáhá uspokojovat a rozvíjet kulturní potřeby a jejich rozmanité zájmy. Školní družina plní mimo činnosti výchovně vzdělávací i funkci sociální, tzn. dohled na žáky po určité době po skončení vyučování.

3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

3.1 Zaměření školy

ŠVP ZŠ Děhylov navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Snažíme se, abychom svým pojetím žákům usnadnili přechod z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného a systematického vzdělávání. Usilujeme o to, aby vzdělávání žáků mělo činnostní a praktický charakter. Uplatňované metody motivují žáky k dalšímu učení, vedou je k učební aktivitě a k poznání. Podporují je v hledání vhodné cesty k řešení problémů. Vzdělávání je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka.

Snažíme se naplnit motto našeho ŠVP „Škola, která nás všechny baví“. Naším cílem je poskytovat žákům rodinné prostředí, vytvářet atmosféru, ve které se cítí dobře nejen žáci, ale i učitelé. Škola nemá speciální zaměření - díky prostředí, ve kterém se nachází, se však snaží klást důraz na environmentální výchovu, zdravý životní styl a regionální tradice.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

A) Strategie směřující ke kompetenci k učení

- zařazujeme do výuky problémové vyučování, experiment
- ve velké míře zařazujeme do výuky činnostní učení
- umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady a náměty
- umožňujeme žákům pozorovat a porovnávat výsledky, vyvozovat závěry

B) Strategie směřující ke kompetenci k řešení problémů

- vytváříme pro žáky praktické problémové úlohy a situace, při nichž je nutné řešit praktické problémy
- nabízíme žákům k řešení úkoly vyžadující propojení znalostí z více vyučovacích předmětů a využití praktických dovedností z různých oblastí lidské činnosti
- zařazujeme do výuky týmovou práci, zdůrazňujeme pravidla kvalitní spolupráce a nutnost vzájemné pomoci
- vyžadujeme od žáků rozdělení rolí ve skupině, vytvoření pravidel pro práci v týmu a převzetí zodpovědnosti za splnění úkolu
- využíváme komunitního kruhu, diskusního kruhu a řízené diskuse
- do výuky pravidelně zařazujeme projekty
- výuku orientujeme na konkrétní příklady z každodenního života, snažíme se do výuky zařazovat situace řešení problémů (pojmenování problémů, zjednodušení, navodit způsoby, jak problémy řešit)

C) Strategie směřující ke kompetenci komunikativní

- klademe důraz na týmovou práci a kooperativní vyučování
- umožňujeme žákům prezentovat vlastní názory
- žáci mají možnost samostatné ústní i písemné prezentace
- umožňujeme žákům prezentovat činnost školy na veřejnosti
- důraz klademe na prožitkové vyučování
- zařazujeme do výuky sociohry, modelové situace
- učíme žáky komunikovat nejen se svými vrstevníky, také s dospělými

- D) Strategie směřující ke kompetenci sociální a personální
- společně s žáky tvoříme třídní pravidla, vyžadujeme od žáků zodpovědnost za jejich plné dodržování
  - zdůrazňujeme pravidla spolupráce a nutnost vzájemné pomoci, samozřejmostí ve výuce je práce v týmu
  - do výuky pravidelně zařazujeme projekty, projektové dny
  -
- E) Strategie směřující ke kompetenci občanské
- klademe důraz na hodnocení vlastního chování žáků i chování spolužáků, snažíme se hledat společné řešení při nedodržování pravidel třídy (školního řádu)
  - zadáváme žákům konkrétní příklady z každodenního běžného života
  - společně se staršími žáky organizujeme celoškolní projektové dny
  - společně se žáky rozebíráme na konkrétních příkladech pozitivní a negativní projevy chování lidí
  - vystoupení žáků na veřejnosti, vystupování pro seniory, mateřské školy, maminky (Den matek)
  - nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (sportovní činnost, zájmové kroužky, školní družina)
- F) Strategie směřující ke kompetenci pracovní
- vedeme žáky k bezpečnému používání pracovních nástrojů, zdůrazňujeme bezpečnost práce
  - snažíme se u žáků podněcovat zájmovou činnost
  - seznamujeme žáky s různými profesemi
  - získané poznatky žáků propojujeme s praktickým životem

3.3 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Snahou ŠVP „Škola, která nás všechny baví“ je utvářet a rozvíjet tyto klíčové kompetence – tomu jsou přizpůsobeny veškeré vzdělávací aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Na úrovni základního vzdělávání by měl žák v klíčových kompetencích dosáhnout níže uvedených činností:

Kompetence k učení (KU)

- vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody strategie, plánovat, organizovat a řídit vlastní učení, projevovat ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy

- samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznávat smysl a cíl učení, mít k němu pozitivní vztah, posuzovat vlastní pokrok a určit překážky nebo problémy bránící učení, naplánovat si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich

Kompetence k řešení problémů (KŘP)

- vnímat nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, přezkoumá řešení, sleduje a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní (KK)

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá druhým lidem, vhodně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich a tvořivě na ně reaguje, využívá je ke svému rozvoji
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální (KSP)

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu spolu s pedagogy, poznává a přijímá nové role v pracovní činnosti a ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry ve skupině, ohleduplně a s úctou přispívá k upevnování mezilidských vztahů, v případě potřeby umí poskytnout pomoc a požádat o ni
- přispívá k diskusi v malých skupinách i v celé třídě, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení úkolů, respektuje názory jiných, čerpá z nich poučení

Kompetence občanské (KO)

- respektuje neshodné názory druhých lidí, umí se vcítit do situace jiných, váží si vnitřních hodnot druhých

- chápe základní principy, na nichž jsou postaveny společenské normy a zákony, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo ni
- zodpovědně se rozhoduje podle dané situace, v rámci svých možností poskytuje pomoc, chová se zodpovědně v krizových situacích
- respektuje a chrání tradice i kulturní a historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k umění, aktivně se zapojuje do kulturního a společenského života
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, podporuje a chrání zdraví

Kompetence pracovní (KP)

- účinně a bezpečně používá nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, rychle se adaptuje na nové pracovní podmínky
- k výsledkům pracovní činnosti přistupuje z hlediska kvality, funkčnosti a hospodárnosti a také z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí
- v zájmu vlastního rozvoje využívá znalosti zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech
- rozvíjí podnikatelské myšlení

3.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků mimořádně nadaných

Škola je otevřená žákům se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním i žákům talentovaným, žákům s mimořádným nadáním. Žáci se zdravotním postižením i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd.

Na naší škole se vyskytují žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Bývá u nich diagnostikována některá specifická porucha učení nebo alespoň tendence k ní – nejčastěji je to ADHD a dyslexie. Snažíme se u žáků objevit tyto poruchy co nejdříve, aby mohla být zahájena nápravná opatření. Úzce spolupracujeme s dvěma pedagogicko – psychologickými poradnami. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je věnována individuální péče, všichni tito žáci jsou zohledňováni a někteří z nich jsou vzděláváni podle specificky vypracovaných individuálních vzdělávacích plánů a mají jednu hodinu týdně mimo vyučování pedagogickou intervenci.

V ZŠ Děhylov nejsou v současné době žáci se zdravotním a sociálním znevýhodněním. Pokud by v budoucnu naši školu navštěvovali, bude jim věnována patřičná pozornost a péče.

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje s poradenským pracovištěm a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje Individuální vzdělávací plán se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání.

3.5 Průřezová témata

Průřezová témata představují ve ŠVP okruhy aktuálních problémů současného světa – stávají se tak nedílnou součástí základního vzdělávání. Poskytují žákům příležitosti pro jejich uplatnění a vzájemnou spolupráci. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka zejména v oblasti postojů a hodnot. V etapě základního vzdělávání vymezuje RVP tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

Tato průřezová témata jsme pro přehlednost a orientaci na následujících stránkách blíže popsali. ŠVP „Škola, která nás všechny baví“ realizuje průřezová témata formou integrace do výuky. Integrace daného tematického okruhu je vyznačena v následujících tabulkách pro jednotlivé vyučovací předměty. V tabulce je vždy uvedena zkratka předmětu/INT.

Pozn.: Průřezové téma „Osobnostní a sociální výchova“ je na 1. stupni běžnou součástí výuky – proto není v jednotlivých částech tabulky uvedeno.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Průřezové téma Osobní a sociální výchova v základním vzdělání akcentuje formativní prvky. Orientuje se na subjekty a objekty, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka a jeho individuální potřeby. Jeho smyslem je pomáhat žákům utvářet praktické životní dovednosti. V Osobnostní a sociální výchově se učivem stává sám žák, konkrétní skupina žáků a také různé situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat žákům hledat vlastní cestu k životní spokojenosti, která je založena na dobrých vztazích sobě samému i okolnímu světu.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

A) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá ke zvládnutí svého chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo třídu
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

B) v oblasti postojů a hodnot

- pomáhá utvářet pozitivní postoj k lidem a sobě samému
- vede uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různých lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování si mravních hodnot a způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tématické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou rozčleněny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj:

1) Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání (cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení paměti a řešení problémů; dovednosti pro učení a studium)
- sebepoznání a sebepojetí (já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo a psychika; promítání mého já v mém chování; moje učení, moje vztahy k druhým lidem)
- seberegulace a sebeorganizace (cvičení sebekontroly a sebeovládání; regulace vlastního jednání a prožívání; organizace vlastního času; stanovování osobních cílů)
- psychohygiena (dovednosti pro pozitivní naladění mysli; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; zvládnutí stresových situací; hledání pomoci při obtížích)
- kreativita (cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity; tvořivost v mezilidských vztazích)

2) Sociální rozvoj

- poznávání lidí (vzájemné poznávání se ve skupině; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem; chyby při poznávání lidí)
- mezilidské vztahy (péče o dobré vztahy; schopnost empatie; vztahy a naše třída)

- komunikace (řeč těla, zvuků a slov; cvičení pozorování a aktivního naslouchání; verbální i neverbální sdělování; dialog; komunikace v různých situacích; asertivní komunikace; pravda, lež a předstírání)
- kooperace a kompetice (rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro kooperaci, pro etické zvládnání soutěže a konkurence)

3) Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti (dovednosti pro řešení různých typů problémů a sociálních rolí; problémy v mezilidských vztazích; problémy v seberegulaci)
- hodnoty, postoje, praktická etika (analýza vlastních i cizích postojů a hodnot, jejich projevů v chování lidí; vytváření odpovědnosti, spolehlivosti a spravedlnosti; prosociální chování; etické rozhodování v problematických situacích)

Tématický okruh	ročník				
	1.	2.	3.	4.	5.
Osobnostní rozvoj					
Rozvoj schopností poznávání	-	-	-	VL/INT	VL/INT
Sebepoznání a sebepojetí	-	-	-	-	-
Seberegulace a sebeorganizace	-	-	-	-	-
Psychohygiena	-	-	-	-	-
Kreativita	-	-	-	VV/INT	ICT/INT
Sociální rozvoj					
Poznávání lidí	-	-	AJ/INT	AJ/INT	AJ/INT
Mezilidské vztahy	-	-	-	-	-
Komunikace	-	-	-	ČJ/INT	ICT/INT
Kooperace a kompetice	-	-	-	-	-
Morální rozvoj					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	-	-	-	ČJ/INT	ČJ/INT
Hodnoty, postoje a praktická etika	-	-	-	-	-

Výchova demokratického občana (VDO)

Průřezové téma Výchova demokratického občana má mezioborový a multikulturní charakter. Obecně představuje syntézu hodnot (spravedlnosti, tolerance a odpovědnost) a konkrétně především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností, porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení problémů. Toto průřezové téma má žáka vybavit základní úrovni občanské gramotnosti, což znamená způsobilost orientovat se v problémech otevřené demokratické společnosti. Žáci by pak měli umět konstruktivně problémy řešit a přitom si zachovat svou důstojnost a respekt k druhým, měly by si být vědomi svých práv a povinností a uplatňovat zásady slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Výchova demokratického občana v základním vzdělávání využívá ke své realizaci tématických okruhů i zkušeností a prožitků žáků – celkové klima školy vytváří demokratickou atmosféru ve třídě. Žáci jsou zde motivováni k uplatňování svých názorů v různých debatách a mají možnost se demokraticky podílet na rozhodnutích této skupiny. Zároveň si mohou ověřit význam dodržování pravidel či vytvářet pravidla nová, což u nich rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

A) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu zákonů, pravidel a řádu pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutí celku s vědomím vlastní odpovědnosti včetně důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii a schopnost aktivního naslouchání
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech

B) v oblasti postojů a hodnot

- vede k otevřenému, aktivnímu a zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonům
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot (spravedlnost, svoboda, solidarita, ...)
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat – hlavně slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy a události z různých úhlů pohledu
- vede k respektování kulturních a etnických odlišností
- vede k asertivnímu chování a ke schopnosti dělat kompromisy

Tématické okruhy průřezového tématu:

- občanská společnost a škola (škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství; demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy; spolupráce školy s institucemi v obci)

- občan, občanská společnost a stát (občan jako odpovědný člen společnosti a jeho úloha v ní; základní principy a hodnoty demokratického politického systému; principy soužití s menšinami)
- formy participace občanů v politickém životě (volby a politika; obec jako základní jednotka samosprávy; společenské organizace a hnutí)
- principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (demokracie jako protipól diktatury a anarchie; demokratické řešení problémů v osobním životě i společnosti; Ústava)

Tématický okruh	ročník				
	1.	2.	3.	4.	5.
Občanská společnost a škola	ČJ/INT M/INT PRV/ INT VV/ INT	PRV/ INT TV/ INT PČ/INT	PRV/ INT	VL/ INT	ČJ/ INT
Občan, občanská společnost a stát	-	PRV/ INT	PRV/ INT TV/ INT	VL/ INT	PŘ/ INT ICT/ INT
Formy participace občanů v politickém životě	-	-	-	VL/ INT	-
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	-	-	-	VL/ INT	PŘ/ INT

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech ve vzdělání zdůrazňuje evropskou dimenzi, které podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění – tento princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatou tohoto průřezového tématu je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, kteří v budoucnu budou flexibilní v občanské i pracovní sféře a v osobním životě. Pomáhá rozvíjet vědomí evropské identity a současně respektování identity národní. Otevírá žákům širší obzory poznání a perspektivu života v mezinárodním prostoru, seznamuje je s jeho možnostmi.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, prohlubuje poznatky a umožňuje uplatňovat dovednosti, které si žáci během vzdělávání osvojili. Podporuje u žáků tradiční evropské hodnoty (humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, kritické myšlení a tvořivost).

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

A) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních a ideologických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském globálním kontextu a nacházet společné znaky a odlišnosti
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a podstaty evropského integračního procesu
- rozšiřuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- vede k pochopení významu Evropské unie a jejich institucí
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů, iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, ovládat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání a srovnávání

B) v oblasti postojů a hodnot

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohled žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních možností
- ovlivňuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje ke kulturním odlišnostem
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu:

- Evropa a svět nás zajímá (rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa a události v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy)
- objevujeme Evropu a svět (naše vlast a Evropa; evropské krajiny; mezinárodní setkávání; státní i evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a jejich styl života v rodinách; vzdělávání a styl života mladých Evropanů)

- jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; co Evropu spojuje a naopak rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěví k řešení problémů dětí a mládeže)

Tématický okruh	ročník				
	1.	2.	3.	4.	5.
Evropa a svět nás zajímá	ČJ/INT HV/INT PRV/INT VV/INT	ČJ/INT	AJ/INT HV/INT	-	VL/INT HV/INT ICT/INT
Objevujeme Evropu a svět	-	-	M/INT	-	VL/INT ICT/INT
Jsme Evropané	-	-	-	-	VL/INT

Multikulturní výchova (MkV)

Průřezové téma Multikulturní výchova umožňuje v základním vzdělávání žákům poznávat různé kultury, jejich tradice a hodnoty. Žáci si tak mohou lépe uvědomovat svou vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Multikulturní výchova rozvíjí smysl pro toleranci, solidaritu a spravedlnost – vede k chápání a respektování sociokulturních rozmanitostí. Seznamuje žáky se základními specifiky ostatních národností, které žijí ve společném státě a pomáhá rozvíjet společné aktivity a spolupráci. Multikulturní výchova se dotýká mezilidských vztahů ve škole mezi žáky, mezi učiteli a žáky, školou a rodinou.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

A) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v naší společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti, využívat interkulturních kontaktů
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s jedinci odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné názory
- učí uvědomit si, že všechny etnické skupiny jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišností jiných národnostních, etnických, náboženských a sociálních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznávat projevy rasismu a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí základním pojmům multikulturní terminologie (kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost...)

B) v oblasti postojů a hodnot

- pomáhá žákům tolerovat a respektovat odlišné sociokulturní skupiny prostřednictvím informací
- pomáhá žákům být sám sebou a uvědomovat si vlastní identitu
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoli jako zdroje konfliktů
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové intolerance (příp. náboženské, jiné) s principy života v demokratické společnosti
- vede k eliminaci projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sama sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritám

Tematické okruhy průřezového tématu:

- kulturní diference (jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky a etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštnosti různých etnik; základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a Evropě)
- lidské vztahy (právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské nebo generační příslušnosti; vztahy mezi kulturami; předsudky a vžité stereotypy; důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování; význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie; solidarita)

- etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; rozpoznání projevů rasové nesnášenlivosti, důvody jejich vzniku)
- multikulturalita (multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin; vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání)
- princip sociálního smíru a solidarity (odpovědnost a přispění jedince na odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení na přetváření společnosti – dle svých možností; zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv)

Tématický okruh	ročník				
	1.	2.	3.	4.	5.
Kulturní diference	HV/INT PRV/INT	PRV/INT	ČJ/INT	HV/INT ČJ/INT VV/INT	VL/INT ČJ/INT VV/INT
Lidské vztahy	-	PRV/INT HV/INT TV/INT	TV/INT ČJ/INT	AJ/INT HV/INT ČJ/INT PČ/INT VV/INT TV/INT	AJ/INT VL/INT PŘ/INT PČ/INT HV/INT VV/INT TV/INT ICT/INT
Etnický původ	-	-	-	ČJ/INT VV/INT	VL/INT PŘ/INT HV/INT VV/INT
Multikulturalita	-	-	AJ/INT	-	TV/INT
Princip sociálního smíru a solidarity	-	PRV/INT	PRV/INT	-	VL/INT PŘ/INT

Environmentální výchova (EV)

Environmentální výchova vede žáky k chápání komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamické vztahy mezi člověkem a prostředím a poznávat aktuální hlediska ekologická, ekonomická, vědeckotechnická, politická a občanská i prostorová, dále také možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede žáky k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

A) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možnosti jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání jedince vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

B) v oblasti postojů a hodnot

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě, přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu:

- ekosystémy (les a jeho význam; pole; vodní zdroje; moře a jeho význam; tropický deštný les; lidské sídlo – město, vesnice; kulturní krajina)
- základní podmínky života (voda; ovzduší; půda; ekosystémy – biodiverzita; energie; přírodní zdroje)
- lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství a životní prostředí; ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí; průmysl a životní prostředí; odpady a hospodaření s nimi; ochrana přírody a kulturních památek; změny v krajině; dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti; akce s ekologickým zaměřením – např. Den Země, ...)

- vztah člověka k prostředí (naše obec; náš životní styl; aktuální ekologické problémy, možnosti a způsoby jejich řešení; prostředí a zdraví; nerovnoměrnost života na Zemi)

Tematický okruh	ročník				
	1.	2.	3.	4.	5.
Ekosystémy	VV/INT	PRV/INT	AJ/INT PRV/INT	AJ/INT PŘ/INT VV/INT	AJ/INT PŘ/INT VV/INT
Základní podmínky života	-	PRV/INT PČ/INT	PRV/INT	PŘ/INT VV/INT	VV/INT
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	ČJ/INT PRV/INT	-	PRV/INT PČ/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT
Vztah člověka k prostředí	PRV/INT	TV/INT	PRV/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT TV/INT PČ/INT	M/INT PŘ/INT VV/INT TV/INT PČ/INT

Mediální výchova

Mediální výchova nabízí základní poznatky a dovednosti, které se týkají mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace v dnešní době představují významný zdroj zkušeností a poznatků pro neustále se zvětšující okruh příjemců. Pro uplatnění žáka ve společnosti je důležité umět zpracovat a vyhodnotit podněty přicházející z okolního světa – to vyžaduje stále větší schopnost zpracovat a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedinců a utváření životního stylu. Mediální výchova si klade za cíl vybavit žáky základní úrovní mediální gramotnosti, což zahrnuje osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií a dále také získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivců do mediální komunikace. Jedná se hlavně o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posuzovat jejich věrohodnost a vyhodnocovat jejich komunikační záměr, volit média jako prostředky pro naplnění nejrůznějších potřeb (získávání informací, vzdělávání, naplnění volného času).

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka:

A) v oblasti vědomostí, dovedností a schopností

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, zábavy a naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů
- umožňuje získat představy o rolích médií v klíčových společenských situacích
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v daném regionu
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnosti a přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům skupiny

B) v oblasti postojů a hodnot

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti i jednotlivcích
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (pěstování kritického přístupu ke zpravodajství; rozlišování bulvárních, informativních a společensky významných prvků ve sdělení; hodnotící prvky ve sdělení; chápání podstaty mediálního sdělení, jeho cílů a pravidel; identifikace základních orientačních prvků v textu)
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (různé typy sdělení, jejich rozlišování a funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou; hlavní rysy reprezentativnosti; vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti; identifikace společensky významných hodnot v textu; identifikace zjednodušených mediovaných sdělení; opakované užívání prostředků)

- stavba mediálních sdělení (příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství; principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace; příklady stavby a uspořádání zpráv a dalších mediálních sdělení)
- vnímání autora mediálních sdělení (identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření nebo zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní nebo implicitní vyjádření hodnocení; výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu)
- fungování a vliv médií ve společnosti (organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média; vliv médií na každodenní život a společnost; role médií v životě jednotlivce; role filmu a televize v životě jednotlivce)

Tematické okruhy produktivních činností:

- tvorba mediálního sdělení (tvorba mediálního sdělení pro školní časopis; technologické možnosti a jejich omezení; uplatnění a výběr výrazových prostředků pro tvorbu vhodných sdělení)
- práce v realizačním týmu (redakce školního časopisu; utváření týmu; komunikace a spolupráce v týmu)

Tematický okruh	ročník				
	1.	2.	3.	4.	5.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	-	-	ČJ/INT	ČJ/INT	HV/INT ICT/INT
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	ČJ/INT	-	-	-	-
Stavba mediálních sdělení	-	-	-	VV/INT	VV/INT
Vnímání autora mediálních sdělení	HV/INT VV/INT	HV/INT ČJ/INT	-	-	HV/INT
Fungování a vliv médií ve společnosti	-	-	-	TV/INT	ČJ/INT TV/INT
Tvorba mediálního sdělení	-	-	-	-	AJ/INT ČJ/INT
Práce v realizačním týmu	-	-	-	-	-

4 Vzdělávací období základního vzdělávání a učební plány

4.1 Vzdělávací období

Základní vzdělávání žáků se realizuje na naší škole podle Rámcového vzdělávacího programu ve dvou obdobích:

- 1. období: 1. – 3. ročník
- 2. období: 4. – 5. ročník

Pro každé vzdělávací období jsou stanoveny specifické cíle a očekávané výstupy, které jsou pro 1. a 2. období závazné.

4.2 Učební plán pro 1. – 5. ročník základního vzdělávání

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Ročník					Minimální časová dotace	Disponibilní hodiny
		1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazykové komunikace	Český jazyk	9	8+1	8+1	5+3	5+2	35	+7
	Cizí jazyk	-	-	3	3	3	9	-
Matematika a její aplikace	Matematika	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	20	+5
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	-
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	6	-
	Přírodověda	-	-	-	2	1+1	3	+1
	Vlastivěda	-	-	-	2	1+1	3	+1
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	-
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	-
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	-
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5	-
		20+1	19+2	22+2	22+4	21+5	104	+14
Celkem		21	21	24	26	26	118	

Poznámky:

- časová dotace je zřejmá z učebního plánu
- nedochází k přesunům z jednotlivých vzdělávacích oblastí
- disponibilní hodiny jsou dodrženy
- je posílena výuka jazyků a jazykové komunikace

4.3 Zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu

Následující určení vychází z RVP ZV:

Český jazyk a literatura

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků

Cizí jazyk

- předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. do 5. ročníku

Matematika

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků

Informační a komunikační technologie

- učivo v 1. – 4. ročníku je realizováno v rámci jiných vyučovacích předmětů a v 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět (je spojován i s obsahem jiných vyučovacích předmětů)

Člověk a jeho svět

- je zařazen ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání (v 1. – 3. ročníku se realizuje ve vyučovacím předmětu **prvouka** a ve 4. – 5. ročníku v předmětech **přírodověda** a **vlastivěda**)

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech **hudební výchova** a **výtvarná výchova**, které jsou zařazené ve všech ročnících

Člověk a zdraví

- **tělesná výchova** je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace nesmí klesnout pod 2 vyučovací hodiny

Výchova ke zdraví

- je realizována zejména v **tělesné výchově, prvouce a přírodovědě**

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět **pracovní činnosti**

Vzdělávací program „**Škola, která nás všechny baví**“ realizuje požadavky na základní vzdělávání prostřednictvím formulovaných vzdělávacích oblastí a vytváří pro školní praxi dílčí celky – vyučovací předměty.

5 Učební osnovy

5.1 Používané zkratky

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova	OSV
Výchova demokratického občana	VDO
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	VMEGS
Multikulturní výchova	MkV
Environmentální výchova	EV
Mediální výchova	MdV

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení	KU
Kompetence k řešení problémů	KŘP
Kompetence komunikativní	KK
Kompetence sociální a personální	KSP
Kompetence občanské	KO
Kompetence pracovní	KP

5. 2 Český jazyk

Vymezení předmětu

Časové:

- 1. ročník: 9 hodin týdně
- 2. ročník: 9 hodin týdně
- 3. ročník: 9 hodin týdně
- 4. ročník: 8 hodin týdně
- 5. ročník: 7 hodin týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy knihovny, práce s knihou a texty. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností, tomu je podřízena i výuka gramatiky a na rozvoj čtenářských dovedností.

Obsahové vymezení 1. období:

Český jazyk a literatura je rozdělena do tří složek:

- komunikační a slohová výchova
- jazyková výchova
- literární výchova

Žáci se učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu, učit je výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, porozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni. Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny ve všech složkách českého jazyka a ve všech vyučovacích předmětech. Vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována až od 3. ročníku. Žáci jsou vedeni k tomu, aby při písemném vyjadřování používali krátké jednoduché věty.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období jsou využívány zejména

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek

Při výuce čtení v tomto období se snažíme naučit žáky číst přiměřeně náročné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů dbáme na obohacení slovní zásoby žáků a rozvíjení jejich ústního vyjadřování. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení a ústní vyjadřování.

V literární výchově se žáci seznamují s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při výuce psaní v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech.

V jazykové výchově v 1. období základního vzdělávání se žáci učí jednoduše a jasně vyjadřovat spisovným jazykem. Využívají přitom slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň poznávají základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit a zobecňovat.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Všechny tyto složky českého jazyka jsou spolu vzájemně propojeny.

Obsahové vymezení 2. období:

Ve 2. období je komunikačním a slohovým dovednostem vyučováno tak, aby byl podporován duševní rozvoj žáků a zároveň byla rozvíjena jejich individualita. V předmětu český jazyk se komunikační a slohové dovednosti realizují při čtení, naslouchání, mluveném a písemném projevu žáků. Žáci mají také dostatek příležitostí k tomu, aby hovořili, diskutovali a vyjadřovali se o tom, co pozorují, dělají, co právě zjišťují, co prožívají ve všech předmětech. Činnostní způsob vyučování podporuje rozvíjení duševního života žáků a mnohdy vede i k vůbec prvnímu pocitu uvědomění si hodnot své osobnosti. V průběhu 2. vzdělávacího období je zdůrazňováno, aby žáci četli správně a s porozuměním.

Úkolem 2. období základního vzdělávání je zautomatizovat základní pravopisné jevy určené pro 1. vzdělávací období, proto je jazykové výchově věnována značná pozornost.

Je dbáno na to, aby všichni žáci porozuměli významu slov. K tomu jsou využívány sluchové, zrakové i motorické vjemy.

Do výuky jsou zařazována pravidelná pravopisná a mluvní cvičení, která rozvíjejí slovní zásobu žáků, zlepšují pravopis a ostatní učivo jazykové výchovy. Cvičení mají praktický ráz a žáci musí být při cvičeních aktivní. Při vyučování pravopisu pravopisné jevy vždy odůvodňujeme. Žáci jsou vedeni k praktickému používání mluvnických jevů a k tomu, aby svá pozorování, zkušenosti a poznatky při výuce sami vyjadřovali a věty s mluvnickými jevy obměňovali.

Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách:

- zvuková stránka jazyka
- slovní zásoba a tvoření slov
- tvarosloví
- skladba a pravopis

Literární výchově je věnována pozornost při čtení uměleckých textů, při čtení článků přírodovědného, zeměpisného i dějepisného obsahu (z čítanek i z jiných učebnic nebo vhodných vybraných knih). Při literární výchově se rozvíjí ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváří se a upevňují návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně.

Ve 4. a 5. ročníku se ve výuce českého jazyka začíná více využívat tichého čtení a žáci jsou vedeni k samostatné práci s textem. Učitel dbá na to, aby i tiché čtení žáků bylo uvědomělé. Žákům jsou dávány takové úkoly, které mu umožní zjistit, zda žáci potichu přečtený text pochopili. Součástí literární výchovy v tomto období je také pokračování nácviku hlasitého čtení. Žáci se přitom učí správně členit čtené věty podle interpunkce, logickými pauzami a také klást správný větný přízvuk.

Práce v hodinách čtení přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, rozvíjí jejich smyslové vnímání, myšlení, řeč, fantazii a paměť.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu český jazyk:

Kompetence k učení

- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- společně s žáky formulujeme cíl činnosti
- umožňujeme žákům hodnotit úspěšnost dosažení cíle
- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok
- vyžadujeme dokončování úkolů v dohodnuté kvalitě a termínech
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce
- projevujeme očekávání úspěchu vůči každému žákovi
- vedeme žáky k plánování úkolů

Kompetence řešení problému

- zadáváme problémové úlohy či úlohy rozvíjející tvořivost
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zařazujeme metody, při kterých žáci sami docházejí k objevům, řešením a závěrům
- vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů lišících se od jeho vlastních
- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- pracujeme s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní

- vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- vybízíme žáky, aby kladli otázky
- umožňujeme žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- vytváříme situace, v nichž žáci sami docházejí k závěrům

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- formulujeme cíl činnosti
- společně s žáky vytváříme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence občanská

- zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků
- vycházíme z aktuálních problémů týkajících se života žáků v obci

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k plánování úkolů

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

- rozvíjení řeči s využitím zkušeností žáka
- přípravná zraková a sluchová cvičení
- poslech čtených a vyprávěných pohádek
- dramatizace jednoduchých pohádek (některý motiv opakuje)
- memorování říkanek a básniček z paměti, využití znalostí žáků z předškolního věku
- krátká vypravování žáků podle jejich zážitků a pozorování
- odpovědi na otázky
- sluchová analýza a syntéza slabik ve slova

- poznávání prvních souhlásek a samohlásek na začátku nebo na konci slova
- poznávání a čtení malých a velkých písmen: M, L, S, P, A, O, U, E, I
začátky psaní v tomto období úzce souvisí s výukou čtení (uvolňovací cviky, základní návyky při psaní, příprava k psaní písmen – psaní jednotlivých prvků písmen a číslic, tj. čáry, oblouky, ovály, klíčky, vlnovky)
- rozvíjení vyjadřování žáků
- seznamování žáků s lidovými pohádkami, rozpočítadly, říkankami, hádankami (vybrané se žáci učí z paměti, vyprávějí a dramatizují)
- předčítání příběhů ze života dětí, zvířat, z přírody, (propojování s výukou prvouky, výtvarné a hudební výchovy)
- cvičení schopnosti naslouchat, něco si z příběhu zapamatovat, zapamatované vyjádřit mluveným, výtvarným případně pohybovým projevem
- snaha o srozumitelnost řeči žáků, podporování správné výslovnosti
- základní pravidla při rozhovoru
- jasné zřetelné čtení s porozuměním (čtení otevřených slabik a slov složených z písmen poznaných v dřívějším období; činnosti s písmeny skládací abecedy; čtení dvojslovných, nejvýše trojslovných vět z poznaných slov; postupné poznávání dalších hlásek a písmen; čtení slabik, slov a krátkých vět; čtení psacího písma; čtení krátkých obsahem dětem přiměřených celků; řazení ilustrací podle dějové posloupnosti)
- nácvik psaní malých a velkých písmen ve spojení se čtením (psaní slabik a krátkých slov s jednoduchými spoji; opis a přepis písmen, slabik, slov a krátkých vět; psaní snadných a foneticky jasných slov podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze)
- rozlišování věty, slova, slabiky, hlásky

2. ročník

- postupný přechod od vázaného slabikování k správnému plynulému čtení slov, jednoduchých vět a krátkých textů
- důraz na porozumění čtenému textu, odpovědi na otázky
- dodržování pomlky po tečce, přirozená intonace
- správné čtení předložek se slovem
- vyhledávání slov nebo myšlenek v přečteném textu

Rozvoj čtenářských schopností:

- správné a plynulé čtení krátkých i delších vět
- nácvik správného dýchání při čtení
- čtení textů délkou i obsahem přístupným věku žáků
- akcentace intonace
- objasňování významu slov, čtení s porozuměním
- vyhledávání slov vyjadřujících určitý vztah nebo myšlenku
- vyprávění obsahu krátkého přečteného textu přiměřené obtížnosti
- vyjadřování obsahu textu obrázky a jejich řazení za sebou
- přednes (učení se nazpaměť) krátkých básní s jasným obsahem
- plnění úkolů z čítanky, motivace žáků, práce podle rozhodnutí žáka (rozvíjení ústního, písemného a výtvarného vyjadřování žáků)
- vyprávění podle obrázků, vyprávění o osobním pozorování a příhodách ze života
- spojení čtení se psaním a prvoukou, rozvoj komunikačních dovedností

- čtení přístupných dětských knih, vyprávění jejich obsahu, ilustrace ke knížce

Psaní:

- procvičování tvarů písmen
- psaní slabik, slov a jednoduchých vět
- důraz na psaní s porozuměním
- první krátké písemné vyjadřování pozorování a zkušeností žáků
- spojování výrazů podle významu a zápis
- využívání dovednosti psát při různých jednoduchých zápisech

Jazyková výchova a základní pravopisné jevy:

- vyjádření myšlenky
- seznámení a práce s abecedou
- odpovídání na otázky celou větou, druhy vět
- tvoření vět s danými slovy a k dané situaci
- pravopis věty (velké začáteční písmeno, interpunkční znaménka)
- slovo, slabika, hláska, písmeno, slovní význam
- samohlásky, souhlásky, dvojhlásky
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek
- psaní a výslovnost tvrdých a měkkých slabik
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- příprava na poznávání podstatných jmen a dějových sloves (slova označující v textu osoby, zvířata a věci; slova vyjadřující, co osoby, zvířata a věci dělají)
- čtení a psaní předložek
- vlastní jména osob

Témata pro rozvoj ústního a písemného vyjadřování žáků jsou vybírána převážně z jejich života a z přírody. Žáci mohou vypravovat své příběhy podle obrázků, podle společně sestavené osnovy i podle své fantazie. Rozvoj vyjadřovacích schopností je součástí celé výuky českého jazyka. Ve 2. ročníku je kladen důraz hlavně na ústní vyjadřování žáků. Je jim dáván dostatek prostoru tak, aby mohli své názory prezentovat před spolužáky, diskutovat navzájem o určitých jevech a zdůvodňovat je. Důležitá jsou mluvní cvičení, která jsou do výuky českého jazyka zařazována často. Žáci při nich mohou projevit, jak rozumí mluvnickým jevům a čtenému textu.

3. ročník

Rozvoj čtenářských dovedností:

- správné, plynulé a uvědomělé čtení krátkých vypravování, básní, bajek, pohádek a ukázek z knih vhodně rozdělených na části
- čtení s porozuměním, výrazné čtení krátkých vypravování a básní s využitím intonace podle smyslu čteného textu
- tiché čtení krátkých textů s jednoduchým dějem se samostatným způsobem zpracování otázek a úkolů (učitel kontroluje, jak žáci pochopili obsah přečteného)
- rozlišování prózy a veršů
- objasňování významu slov a slovních spojení

- vyhledávání slov, výrazů, vlastních jmen v přečteném textu
- sestavování obrázkových osnov krátkého vypravování nebo přečteného článku a vyprávění jednoduchého příběhu podle nich
- vymýšlení názvů pro části povídek
- reprodukce vypravování a naučných textů nebo jejich částí
- vyprávění i vymýšlení pohádek žáky, odlišení pohádky od ostatních vyprávění
- vyjadřování obsahu ilustrací k přečtenému textu
- krátké vyprávění vlastního zážitku
- pokus o vyprávění přečtené události ze stanoviska některé z jednajících osob
- výrazný přednes krátkých básní nebo krátkých příběhů, které se žáci učí zpaměti
- čtení dětských knih přiměřených věku žáků – zapsaní a pamatování si jména autora, názvu knihy, vyjádření obrázkem nebo několika větami toho, co žáka z knihy zaujalo
- osvojování si dovednosti odpovídat na otázky k obsahu přečtené knihy

Psaní:

- procvičování psaní tvarů písmen a jejich spojení na předepsaných slovech navzájem spojených nějakým významem (psaní s porozuměním)
- dodržování správných tvarů písmen, rovnoměrných vzdáleností mezi písmeny ve slovech, mezer mezi slovy na řádku, zachovávání stejného sklonu písma
- snaha o dodržení úhlednosti písma a zároveň zrychlování psaní
- dodržování základních hygienických návyků při psaní

Jazyková výchova:

Opakování z předešlých ročníků:

- věta, slovo, slabika, písmeno
- činnosti s abecedou
- pravopis věty
- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek, slabik
- psaní slov s tvrdými a měkkými slabikami
- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě samostatně, ve slovech a slovních spojeních
- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)

Nová a rozšiřovaná učební látka:

- význam slov
- obojetné slabiky
- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách uvnitř slova – vyjmenovaná slova
- procvičování pravopisu základních vyjmenovaných slov a z nich vyplývajících příbuzných slov
- pravopis vlastních jmen
- seznámení se slovními druhy a jejich rozlišování v základním tvaru
- užívání správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves v mluveném projevu
- výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uprostřed slov

- poznávání podstatných jmen (pojmenování osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů), jejich rod a číslo, pádové otázky
- poznávání sloves (osoba, číslo, čas)
- psaní i, í ve slovesech

Pravopis vyjmenovaných slov se objevuje ve výuce ve 3. ročníku během celého roku. Toto učivo je procvičováno často s porozuměním a vysvětlováním. Je kladen důraz na tvořivou práci žáků s vyjmenovanými slovy a jejich využití i v jiných vyučovacích předmětech. Při výuce vyjmenovaných slov je propojováno poznávání slovních druhů a pravopis vlastních jmen. Jednotlivé okruhy učiva nejsou probírány jako izolované celky, ale navzájem se prolínají.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
plynule s porozuměním čte texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
na základě vlastních zážitků vytváří krátký mluvený projev
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh
JAZYKOVÁ VÝCHOVA
rozdělí slova podle zvukové a grafické podoby slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
porovnává významy slov, zejména slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu (děj, věc, okolnost, vlastnost)
rozdělí slova podle slovního druhu v základním tvaru
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
rozdělí věty podle postojů mluvčího, k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování
LITERÁRNÍ VÝCHOVA
čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
vyjadřuje své pocity z přečteného textu
rozdělí vyprávění v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

OV v rámci podpůrných opatření:

- čte s porozuměním jednoduché texty
- rozumí pokynům přiměřené složitosti
- dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- spojuje písmena a slabiky
- převádí slova z mluvené do psané podoby
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- opisuje a přepisuje krátké věty
- rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- rozeznává samohlásky a souhlásky
- tvoří slabiky
- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech
- pamatuje a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací, udržuje pozornost

4. ročník

Komunikační a slohová výchova

Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- výcvik ve čtení - správné a plynulé čtení uměleckých a krátkých naučných textů
- správný přízvuk slovní a větný, výslovnost, přirozená intonace
- tvorba otázek k přečtenému textu
- tiché čtení (postupné zařazování krátkých textů k samostatnému tichému čtení)
- kontrola porozumění obsahu čteného
- vystižení hlavní myšlenky textu a sestavení krátké osnovy
- vyprávění obsahu krátkého textu podle připravené osnovy
- příprava krátkých sdělení, reprodukce obsahu sdělení, procvičování se zřetelem k zapamatování si podstatných informací
- pozorné naslouchání přiměřeně dlouhému čtenému textu nebo mluvenému projevu
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci (učit se naslouchat, neskákat druhému do řeči, zdvořile se oslovovat)

Slohová výchova - ústní a písemný projev:

- dbát na naučenou techniku psaní a dodržování hygienických zásad při psaní
- sledování úhlednosti a čitelnosti písemných projevů žáků
- opis a přepis textů s uvědoměním obsahu psaného (např. čtenářský deník)

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- krátký vzkaz, telegram, jednoduché sdělení, dopis - adresa
- popis postupu práce, popis domu (pokoje), popis osoby
- členění textu na odstavce - osnova
- vyprávění - Vánoce
- vyprávění - dokončení příběhu, individuální zápisy a jejich porovnání navzájem
- telefonické a písemné vzkazy
- psaní dopisu podle připravené osnovy
- vyplňování dotazníku - přihláška čtenáře do knihovny

Jazyková výchova

- nauka o slově - navazuje na poznatky z 1. období, které se prohlubují a rozšiřují
- rozlišování slov spisovných od nespisovných
- slova pozitivně citově zbarvená a slova vulgární
- stavba slova, kořen, předpona a přípona
- rozlišování předpon od předložek
- vyjmenovaná slova - procvičování základních vyjmenovaných slov
- slovní druhy - žáci rozlišují slovní druhy v základním tvaru
- podstatná jména - rod, číslo, pád
- podstatná jména - skloňování podstatných jmen všech rodů - vzory pro skloňování
- psaní i/ y v koncovkách podstatných jmen
- slovesa - sloveso jako slovní druh, tvar určitý a neurčitý, jednoduché a složené tvary sloves, zvrtná slovesa, časování sloves

- stavba věty - věta jednoduchá a souvětí, rozlišování souvětí od jednoduchých vět a určování jejich počtu v souvětí
- základní skladební dvojice - holý podmět a holý přísudek, shoda přísudku s podmětem - první seznámení
- přímá a nepřímá řeč v textech, vyhledávání a rozlišování

Literární výchova

- odlišení veršů a prózy, rozlišování uměleckého a naučného textu žáky
- recitace básní, přednes krátkého textu
- povídání o knihách a spisovatelích
- ilustrace, které nás zaujaly a proč
- oblíbení hrdinové dětských seriálů
- knihy, které mohou doporučit k přečtení a proč
- vyprávění o divadelním představení nebo filmu
- vyhledávání informací v dětských časopisech a encyklopediích
- seznamování se s literárními pojmy: pověst, povídka, autor, hlavní postavy, film, televizní inscenace,
- próza, poezie, báseň, bajka

Ve 4. ročníku začínáme do výuky čtení pravidelně zařazovat krátké úseky k tichému čtení. Ty je třeba následně kontrolovat např. otázkami, úkoly, reprodukcí. Uvědomujeme si, že někteří žáci ve 4. ročníku teprve dokončují svůj čtenářský vývoj. Proto musí být ve vyučovacích hodinách čtení stále dostatek příležitostí k vlastnímu čtení a to i ke čtení hlasitému. Bylo by chybou zaměnit vlastní čtení žáků s plněním přemíry úkolů. Výběr článků v čítance pro 4. ročník pomáhá nejen propojovat čtení s naukovými předměty, ale i rozvíjet požadované kompetence pro toto období.

Ve 4. ročníku se dostává do popředí mluvnický systém. Vyučování v tomto období klade větší nároky na myšlení žáků. Učivo mluvnické a pravopisné se rozšiřuje a doplňuje, začíná se s probíráním nových mluvnických jevů. Novou látkou mluvnice ve 4. ročníku je skloňování podstatných jmen všech rodů podle vzorů a pádů. Cvičení v určování pádů věnujeme dostatečnou pozornost. Procvičuje se také pravopisu i/y v koncovkách podstatných jmen.

5. ročník

Komunikační a slohová výchova

Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:

- pokračování výcviku ve čtení
- uvědomělé a výrazné čtení uměleckých a naučných textů
- tiché čtení se stručným sdělením nebo výtvarným vyjádřením obsahu
- tvorba otázek k přečtenému textu, odpovědi
- hlavní myšlenka literární ukázky nebo postavy, klíčová slova
- rozlišování podstatného od méně podstatného v textu
- postavy a jejich postoje - hodnocení
- sledování ilustrací přečtených ukázek z čítanky i knih
- příprava různých sdělení pro spolužáky z jiných tříd - zpráva, oznámení

- pozorné, soustředěné a aktivní naslouchání
- vyhledávání informací ve slovnících a různých publikacích
- příběhy ze života dětí - vypravování, přirovnání
- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci
- čtení naučných textů - mezipředmětové vztahy

Slohová výchova - ústní a písemný projev:

- věnování pozornosti písmu - čitelnost a přehlednost písemného projevu
- opis a přepis textů - čtenářský deník
- mimojazykové projevy při vyprávění - mimika, gesta
- skupinové i samostatné sestavování osnovy pro vyprávění a vytváření krátkého mluveného nebo písemného projevu podle této osnovy

Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:

- vypravování, reprodukce textu (osnova, reprodukce), vypravování podle obrázků
- popis různých předmětů z žákovy okolí
- popis známé osoby nebo pohádkové postavy a prostředí, ve kterém žije
- popis určitého, žákům známého pracovního postupu nebo děje
- dopis (osobní, úřední), adresa
- tiskopisy (poštovní poukázka, podací lístek, dotazník)
- inzerát (stručné vyjadřování)
- telefonický rozhovor

Jazyková výchova

- opakování a prohlubování učiva ze 4. ročníku
- slovo a jeho stavba (kořen, část předponová a příponová, koncovka), slova příbuzná
- souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky
- předpony s-, z-, vz-, předložky s, z
- skupiny bě / bje, vě / vje
- dělení slov
- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách - automatizace učiva
- slovní druhy - rozlišování
- podstatná jména - opakování a automatizace skloňování podstatných jmen s důrazem na procvičování pravopisu koncovek podstatných jmen rodu mužského
- přídavná jména - koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých, poznávání přídavných jmen přivlastňovacích
- slovesa - čas přítomný, minulý a budoucí
- shoda přísudku s podmětem (opakování základních větných členů)
- užití rozkazovacího a podmiňovacího způsobu ve větách
- zájmena - určování, seznámení žáků se skloňováním osobních zájmen, procvičování jejich správného užívání v mluveném projevu, rozlišování zájmen podle druhů
- číslovky určité a neurčité, vyhledávání číslovek v textu, rozlišování čtení číslovek základních a řadových, rozlišování číslovek podle druhů
- skladba - podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvíjení a několikanásobný
- spojování jednoduchých vět spojkami do souvětí

Literární výchova

- rozlišení prózy a poezie, text umělecký a naučný
- postupné seznamování žáků s dalšími literárními pojmy - pohádka, bajka, povídka
- při čtení článků z čítanky - žáci poznávají jméno spisovatele, název knihy, ze které je ukázka, ilustrátora, rozhovor o dalších knihách určitého spisovatele
- příležitostné výstavy knih zvolených spisovatelů, tematické výstavy knih, výrazný přednes vybraných básní i úryvků prózy z paměti, pojmy - verš, rým
- stručná reprodukce přečteného textu, vyprávění na dané nebo zvolené téma
- příběhy z divadelních her a vhodných televizních inscenací, pojmy - herec, režisér
- pokusy žáků o vytvoření vlastního literárního textu (báseň, povídka)
- stručné seznámení s některými spisovateli (podle čítanky)

V 5. ročníku je žákům dáván prostor k individuálnímu procvičování čtení podle úrovně. Mimočítankovou četbu si určuje učitel podle úrovně třídy a zájmu žáků, se zřetelem k textům v čítance pro 5. ročník.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně jí užívá podle komunikační situace
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti
JAZYKOVÁ VÝCHOVA
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné skladební dvojici označuje základ věty
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
píše správně i / y ve slovech po obojetných souhláskách
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu
LITERÁRNÍ VÝCHOVA
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

OV v rámci podpůrných opatření:

- vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
- popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- opisuje a přepisuje jednoduché texty
- píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
- ovládá hůlkové písmo, tvoří otázky a odpovídá na ně
- pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
- rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- dramatizuje jednoduchý příběh
- vypráví děj shlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- rozlišuje prózu a verše

5. 3 Anglický jazyk

Vymezení předmětu

Časové:

- 3. ročník: 3 hodiny týdně
- 4. ročník: 3 hodiny týdně
- 5. ročník: 3 hodiny týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně.

Obsahové vymezení 1. období:

Výuka anglického jazyka v 1. období tvoří úvod do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny zajímavostmi a pro žáky poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Snažíme se, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení, aby dovedl základní slova a jednoduché věty přečíst a slova i zapsat, popřípadě k nim nakreslit obrázek.

Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Výklad pravidel gramatiky je omezen na nezbytně nutné minimum potřebné k tvorbě jednoduchých vět. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmů dětí tohoto věku. Slova jsou vázána do vzájemných souvislostí. Při výuce je využíváno zvukových nahrávek (anglických říkanek a písniček).

Obsahové vymezení 2. období:

Výuka anglického jazyka ve 2. období má činnostní charakter. Dovede žáky ke schopnosti komunikovat v angličtině na základní úrovni.

Při výuce žáci využívají vhodných učebních materiálů, které vycházejí z obecných požadavků pro výuku anglického jazyka a řídí se schopnostmi žáků této věkové kategorie. Zpracování učebních materiálů a jejich názornost vede učitele i žáky k činnostnímu učení. V učivu se postupuje od znalostí získaných v 1. období k „dospělejším“ tématům.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu anglický jazyk

Kompetence k učení

- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- společně s žáky formulujeme cíl činnosti
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence komunikativní

- vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- vybízíme žáky, aby kladli otázky

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- společně s žáky vytváříme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence občanská

- ve výuce reflektujeme společenské a přírodní dění
- Kompetence pracovní
- vedeme žáky k plánování úkolů
  - umožňujeme žákům hodnotit úspěšnost dosažení cíle

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

3. ročník

- odlišné hlásky – jejich fonetický přepis pro čtení výslovnosti v učebnici
- odlišná výslovnost hlásek, které známe z češtiny
- člen jako součást podstatného jména:
  - podstatná jména – množné číslo pravidelných podstatných jmen
  - osobní zájmena
  - některá zájmena přivlastňovací
- spojení přídavného a podstatného jména
- spojení zájmena přivlastňovacího a podstatného jména
- spojení číslovky základní a podstatného jména
- základní slovesa – přítomný čas prostý
- základní slovesa – přítomný čas průběhový
- základní předložky
- věty oznamovací – větné vzory
- věty rozkazovací – pokyny
- věty tázací – obrácený slovosled

V počátečním období se žáci:

- seznamují s anglickými hláskami na základě názvů barev, hraček a čísel
- nacvičují správnou výslovnost a čtení celých vět
- učí mluvit ve vzorových větách
- naučí rozumět jednoduchým větám a pokynům ve třídě

Následně je výuka zaměřena na vědomosti nutné pro správné použití základů jazyka:

- postupné nacvičování čtení fonetického přepisu angličtiny
- opakování tvarů jednotného a množného čísla podstatných jmen, zájmen osobních

Praktické dovednosti:

- žák pozdraví při setkání a loučení
- požádá o něco a poděkuje, umí specifikovat určitý počet
- naváže konverzaci s novým kamarádem – cizincem
- čte s porozuměním jednoduchý text
- rozumí jednoduchému pokynu a dovede ho splnit
- z paměti reprodukuje několik básniček, říkanek a písniček v angličtině

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období výuky anglického jazyka

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, adekvátně na ně reaguje (verbálně i neverbálně)
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného i mluveného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

OV v rámci podpůrných opatření:

- je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

4. ročník

- opakování základních dovedností ze 3. ročníku
- nácvik mluvení a psaní se zkrácenými a spisovnými tvary slovesa být
- nácvik nahrazování podmětu zájmeny
- spojení zájmen podmětů se zájmeny his, her, its, their
- procvičování zájmen 1. a 2. osoby
- podměty a tvary slovesa v čase prostém - koncovka –s
- číslovky 0 – 100 a jejich použití pro vyjádření stáří, adresy, telefonního čísla
- otázka u slovesa „být“, zápor slovesa „být“
- přivlastňování
- podstatná jména látková, nepočitatelná, pro jídlo a nápoje
- přítomný čas průběhový
- slovní zásoba: členové rodiny, lidé kolem nás, zvířata, prostředí, ve kterém jsme, běžné věci kolem nás, běžná přídavná jména, jídlo, základní časové pojmy, slovesa označujících činnosti probírané v tomto ročníku
- jednoduché pokyny a s nimi spjaté předložky
- základní orientace v prostoru a s nimi spojené předložky
- jednoduché obraty pro přání a dopisy
- pozdravy a poděkování
- otázky rozvíjející základy ze 3. ročníku

5. ročník

- opakování základních dovedností ze 3. a 4. ročníku
- podstatná jména (i nepravidelná), jednotné a množné číslo
- použití členu, číslovek a zájmen ve spojení s podstatnými jmény
- zájmena - podměty a zájmena přivlastňovací
- slovesa v přítomném čase prostém: otázky, odpovědi včetně záporu
- přítomný čas průběhový – další slovesa pro činnosti spojené s každodenním životem
- procvičování otázek a odpovědí, včetně záporu
- sloveso to have
- základní modální slovesa
- předložky pro určení místa a času
- slovní zásoba: další pojmy pro určení času, použití čísel k vyjádření hodin, denní program, školní rozvrh, názvy hlavních evropských zemí, názvy oblečení, názvy pokrmů, obraty spojené s nákupy, popis vzhledu, orientace v prostoru a pojmy spojené s cestováním, výlety

Praktické dovednosti

Rozhovor v angličtině:

- pozdravit dospělého i kamaráda a rozloučit se
- zeptat se, jak se někomu daří, odpovědět
- požádat o něco a poděkovat za to
- představit sebe, členy rodiny, kamarády
- domluvit se v obchodě
- jednoduše si povídat o své rodině
- připravit si s kamarádem krátký rozhovor
- používat čísla a říct, kolik je hodin
- požádat o zboží v obchodě

Poslech angličtiny

- rozumět jednoduchým pokynům při vyučování
- rozumět číslům
- rozumět nahrávkám k učebnici
- rozumět názvům nejdůležitějších věcí kolem nás
- rozumět jednoduchým otázkám
- rozumět jednoduchým větám o sobě a své rodině

Čtení

- číst nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty
- poznat známá slova a věty v jednoduchém vyprávění
- pochopit, o čem je jednoduchý příběh s obrázky
- umět najít základní informace, například kde a v kolik hodin

Psaní

- vyplnit ve formuláři jméno, bydliště a věk
- napsat jednoduché blahopřání k narozeninám nebo k Vánocům
- napsat jednoduchými větami, kde bydlím a kdo jsem

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období výuky anglického jazyka

POSLECH S POROZUMĚNÍM
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu
MLUVENÍ
zapojí se do jednoduchých rozhovorů
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM, PSANÍ
vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
vyplní osobní údaje do formuláře

OV v rámci podpůrných opatření:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování
- sdělí své jméno a věk
- vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky
- rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal
- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

5. 4 Matematika

Vymezení předmětu

Časové:

1. ročník: 5 hodin týdně
2. ročník: 5 hodin týdně
3. ročník: 5 hodin týdně
4. ročník: 5 hodin týdně
5. ročník: 5 hodin týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně.

Obsahové vymezení 1. období:

Matematické vzdělávání v tomto období napomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí kontrolovat svou práci, srovnávat, slovně i písemně vyjadřovat výsledky svého pozorování. Spolu s vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy**:

A) Číslo a proměnná - žáci si postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení). Dbá se přitom na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací)
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném)
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací)

B) Závislosti a vztahy - žáci si na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Postupně chápou, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst či pokles. Na poznání a pochopení závislostí navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy.

C) Geometrie v rovině a prostoru - žáci se učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary. Geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je. Učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky. Učí se základy grafického projevu v geometrii.

D) Slovní úlohy - jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky. Při jejich řešení se uplatňuje uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení. Žáci se učí řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď.

Při vyučování matematice v prvním období základního vzdělávání se snažíme:

- seznámit žáky s prvním pojetím daného problému a motivovat je
- používat názorné pomůcky a konkretizací vést žáky k pochopení problému
- třídit a srovnávat naučené vědomosti s již osvojenými vědomostmi
- provádět cvičení s praktickým užitím získaných vědomostí
- nechávat žáky samostatně vymýšlet slovní úlohy vycházející z jejich zkušeností

- provádět cvičení k zautomatizování určité početní operace
- nechávat žáky při praktických činnostech objevovat potřebu nového početního výkonu
- volit látku pro počítání z paměti tak, aby přispívala k dosažení dobrého zvládnutí probíraného učiva

Obsahové vymezení 2. období:

Žáci si při činnostní výuce osvojují matematické pojmy správně a s co nejmenší námahou. Proces abstrakce usnadňují žákům pomůcky, kterými si znázorňují nové a neosvojené početní situace. Proces abstrakce urychlují také nákresy, náčrty a geometrická zobrazení.

Žáci si osvojují celou řadu pojmů: pojem čísla, pojem desítkové soustavy, pojem početních výkonů. Spíše je zdůrazňováno praktické použití pojmů, než vyslovování definic. Žáci využívají početní výkony s přirozenými čísly při řešení slovních úloh a početních situací z běžného života. V 2. období se žáci ve výuce matematiky učí různými způsoby kontrolovat výpočty, uvažovat o možnostech výsledků a odhadovat.

Vzdělávací oblast matematika a její aplikace je tvořena čtyřmi tematickými okruhy:

a) Číslo a početní operace

V tomto tematickém okruhu si žáci prohlubují dovednosti základních početních operací s přirozenými čísly. Novou látkou je písemné násobení dvojciferným činitelem, dělení se zbytkem z paměti a písemné dělení jednociferným dělitelem. Do výuky je zařazována i kalkulačka.

b) Závislosti, vztahy a práce s daty

V tomto okruhu žáci mají za úkol vyhledávat, sbírat a třídit různé údaje, se kterými se v životě žáci setkávají, orientovat se v jednoduchých tabulkách, číst z nich údaje, využívat je k porovnávání i výpočtům a naučit se vyhledané údaje sestavovat do tabulek. Žáci poznávají různé diagramy, seznamují se s prvními grafy a učí se v nich orientovat.

c) Geometrie v rovině a prostoru

Geometrie se ve 4. a 5. ročníku vyučuje pravidelně, v samostatné vyučovací hodině, která je zařazena do rozvrhu každý týden.

Žáci mají vytvořeny jasné představy o útvarech v rovině a jejich vzájemné poloze, je podporována správná prostorová představivost žáků. Při výuce obvodu a obsahu obrazců se vychází z konkrétních situací.

Cílem výuky geometrii v tomto období je:

- rozeznávat základní geometrické obrazce a rozpoznávat je na předmětech
- načrtnout, vystříhnout a narýsovat čtverec, obdélník a libovolný trojúhelník
- stanovit velikost obvodu čtverce, obdélníka a jiných čtyřúhelníků

Geometrie je v učebních osnovách obou ročníků spojena s výukou výtvarné výchovy, kde žáci také zobrazují rovinné útvary.

d) Slovní úlohy

Při častém užívání úsudků k řešení úloh z praktického života si žáci uvědomují smysl početních výkonů, správně je k úlohám přiřazují a dovedou své úvahy zdůvodnit.

Při výuce matematiky ve 2. vzdělávacím období je rozvíjena schopnost žáků uvažovat a samostatně řešit jednoduché slovní úlohy z paměti. V rámci mezipředmětových vztahů žáci řeší

úlohy s vlastivědnou a přírodovědnou tematikou. Slovní úlohy jsou zařazovány souběžně s numerickým počítáním.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu matematika

Kompetence k učení

- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- umožňujeme žákům pracovat se zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme problémové úlohy a úlohy rozvíjející tvořivost
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zařazujeme metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- pracujeme s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní

- vybízíme žáky, aby kladli otázky k věci
- vytváříme učební situace, v nichž žáci sami docházejí k závěrům a prezentují je

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- formulujeme s žáky cíl činnosti
- společně s žáky vytváříme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů
- vedeme žáky ke správným způsobům užití nástrojů a techniky

Obsah učiva v jednotlivých ročnících

1. ročník

- vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru
- přirozená čísla 1 až 5 – numerace, vidění počtu věcí do 5
- rozklady čísel
- tvoření slovních úloh žáky bez užití početních výkonů (znalosti číslic)
- porovnávání počtu věcí
- sčítání a odčítání přirozených čísel spojené s manipulačními činnostmi (do 5)
- slovní úlohy doplněné příkladem (do 5)
- rozklady přirozených čísel do 10
- sčítání a odčítání přirozených čísel v oboru do 10, názorné zavedení pomocí činností
- jednoduché slovní úlohy ze života řešené na základě manipulace s věcmi i s penězi
- orientace v prostoru
- automatizace spojů sčítání a odčítání do 10
- porovnávání počtu věcí, porovnávání čísel bez zápisu znamének nerovnosti
- přirozená čísla do 20 – numerace
- sčítání a odčítání v 2. desítce s využitím analogie s 1. desítkou (bez přechodu přes desítku)
- vztahy o několik více, o několik méně
- slovní úlohy ze života (obor do 20)

- poznávání geometrických tvarů, rovinných obrazců a těles

2. ročník:

- opakování učiva z 1. ročníku
- sčítání a odčítání s přechodem přes desítku vyvozené na základě manipulačních činností žáků
- přirozená čísla do 100 – numerace - vytváření představ čísel na základě názoru
- sčítání a odčítání v oboru do 100
- názorné zavedení násobilky 1, 2, 5, 10, 3, 4, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel
- činnosti vedoucí k pochopení násobilky a jejímu procvičování
- slovní úlohy, které vedou k pochopení úsudku několikrát více
- geometrické tvary rovinné a prostorové, hry s tvary, modelování, rozlišování modelů těles i geometrických tvarů ve svém okolí
- rozvíjení prostorové představivosti
- rovné a křivé čáry
- praktické měření délek, jednotky délky: metr, centimetr
- jednotky času, orientace v čase

3. ročník:

- opakování učiva z 2. ročníku (počítání do 20 s přechodem přes 10, numerace do 100, sčítání a odčítání v oboru do 100, slovní úlohy vedoucí k sčítání a odčítání i k porovnávání o několik více, o několik méně, sčítání a odčítání do 100)
- příprava písemného sčítání a odčítání do 100 na základě činností s pomůckami
- slovní úlohy vedoucí k porovnávání rozdílem
- násobení a dělení v oboru násobílek do 100, automatizace spojů
- slovní úlohy vedoucí k násobení a dělení a rozlišování úsudků několikrát více, několikrát méně a jejich obměny
- na základě manipulačních činností rozlišování úsudků: o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně
- násobení dvojciferných čísel jednociferným číslem (velká násobilka vyvozená činnostními postupy s oporou o zapsaný příklad)
- užití závorek v příkladech se dvěma početními výkony
- přirozená čísla v oboru do 1 000 – numerace (vytvoření představy čísel na základě názoru, posloupnost přirozených čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách, čtení a zápis čísel, práce s číselnou osou, porovnávání čísel, zaokrouhlování čísel na stovky, na desítky)
- sčítání a odčítání v oboru do 1 000 (sčítání a odčítání z paměti)
- seznámení s písemným sčítáním dvou trojciferných čísel, odhady výsledků
- seznámení s písemným odčítáním dvou trojciferných čísel, kontrola výpočtu sčítáním
- slovní úlohy s jedním početním výkonem a jejich obměny, nácvik jejich zápisů,
- seznámení s prováděním odhadu předběžného výsledku řešení slovních úloh
- slovní úlohy se dvěma početními výkony, využití námětů z obchodování
- rýsování přímek, vzájemná poloha (rovnoběžky, různoběžky), průsečík přímek
- bod ležící na přímce a mimo přímku, úsečka a její označování, odhadování a měření délky

- jednotky délky (metr, centimetr, milimetr, kilometr), jejich rozlišování, vytvoření správné představy o velikosti jednotek na základě činností, jednoduché převody (m, cm, km)
- čtverec a obdélník – jejich náčrty kreslené do čtvercové sítě i volně na papír
- rozvoj prostorové představivosti (stavby z krychlí na vrstvy), stavby podle předlohy
- tělesa kolem nás – poznávání geometrických tvarů
- jednotky času (hodina, minuta, vteřina), jednoduché převody, orientace v čase

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období výuky matematiky

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
popisuje jednoduché závislosti z praktického života
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

OV v rámci podpůrných opatření:

- porovná množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20
- čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100
- zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat
- sčítá a odečítá s užitím názoru v oboru do 20
- řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20, umí rozklad čísel
- modeluje jednoduché situace podle pokynů s využitím pomůcek
- doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
- pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit
- rozeznává přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují
- používá pravítko

4. ročník

Opakování a procvičování učiva v oboru do 1 000

- přirozené číslo v desítkové soustavě, posloupnost čísel, jejich čtení a psaní, práce s číselnou osou, porovnávání a zaokrouhlování čísel
- početní výkony
- pamětné sčítání a odčítání do sta, vlastnosti sčítání a odčítání přirozených čísel, upevňování a automatizace násobkových spojů spojené s činnostmi a jednoduchými slovními úlohami z různých oborů lidské činnosti
- celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- vlastnosti násobení (záměna činitelů), násobilka
- pamětné násobení dvojčíferného čísla číslem jednocíferným
- dělení se zbytkem v oboru násobek a jeho procvičování
- písemné sčítání, odčítání a násobení jednocíferným činitelem v oboru do 1 000
- úsudkové počítání, rozlišování úsudků
- řešení slovních úloh z praktického života
- práce s tabulkami a diagramy, grafy, jízdní řády
- čtení údajů z tabulek v učebnici a pracovních sešitech

Nová látka - aritmetika

- vyvození písemného dělení jednocíferným dělitelem v oboru do 1000, zkouška násobením
- rozšíření číselného oboru nad 1 000, desítková soustava, čtení a psaní čísel, jejich porovnávání, zaokrouhlování
- práce s číselnou osou
- řešení slovních úloh
- přičítání a odčítání desítek, stovek a tisíců z paměti
- písemné sčítání a odčítání v rozšířeném oboru
- násobení a dělení přirozených čísel 10, 100 a 1 000 z paměti
- vyvození násobení a dělení čísel zakončených nulami
- algoritmus písemného násobení dvojčíferným činitelem, odhady výsledků
- vlastnosti násobení
- dělení jednocíferným dělitelem

Geometrie v rovině a prostoru

- základní útvary v rovině a prostoru, jejich rozlišování
- měření délek, délka úsečky, rozměry obrazců, délky hran těles
- jednotky délky, jednoduché převody jednotek
- lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, bod, rýsování a popis
- kružnice, kruh, rozlišení, rýsování a popis
- kolmice a rovnoběžky, rýsování a náčrty, vzájemná poloha dvou přímk v rovině
- jednoduché konstrukce čtverce, obdélníku a pravoúhlého trojúhelníku
- určení obvodu trojúhelníků a čtyřúhelníků sečtením délek stran, využití v úlohách z praktického života, mnohoúhelník

5. ročník

Dokončení oboru přirozených čísel

- procvičování všech početních výkonů při počítání z paměti, automatizace násobkových spojů a dělení v oboru násobek beze zbytku i se zbytkem

- početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti (komutativnost, asociativnost, distributivnost)
- písemné algoritmy početních operací: sčítání, odčítání, násobení
- písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem
- rozšíření číselného oboru přes milion - numerace
- zaokrouhlování přirozených čísel
- provádění odhadů a kontrola výsledků početních operací
- desetinná čísla, zlomky
- počítání na kalkulačkách
- slovní úlohy na jeden nebo dva početní výkony, slovní úlohy z praktického života a jejich obměny
- čtení údajů z tabulek a diagramů
- využívání nákresů a tabulek při řešení slovních úloh
- vyhledávání a třídění číselných informací z praktického života
- orientace v jízdním řádu
- rýsování základních geometrických útvarů v rovině
- jednotky délky a jejich převody, měření délky
- obvod různých rovinných obrazců
- obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě, základní jednotka obsahu
- osově souměrné útvary - jejich rozlišování, určení osy souměrnosti přeložením rovinného obrazce
- základní útvary v prostoru, prostorová představitivost – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec

V 5. ročníku se dokončuje počítání v oboru přirozených čísel, číselný obor se rozšiřuje do milionu i přes milion. Žáci naučí číst a psát čísla do milionu i přes milion, porovnávají je a zaokrouhlují.

Novým učivem aritmetiky 5. ročníku je dělení dvojciferným dělitelem. Novým učivem geometrie je výpočet obsahu obdélníka a čtverce vyvozený činnostně i se základní jednotkou obsahu.

Žáci se dále věnují úsudkovému počítání, řešení slovních úloh se základními úsudky, slovních úloh s více početními výkony, úloh řešených na základě geometrických nákresů a úloh řešených neobvyklým způsobem. Žáci by měli dosáhnout řešení cíle samostatně.

U žáků se postupně rozvíjí schopnost vyhledávat a třídit informace, logicky myslet a zodpovědně se rozhodovat.

V 2. vzdělávacím období se zdůrazňuje v matematice učivo, které má význam pro praktický život žáků a pro jejich další vzdělávání.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE
využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY
vyhledává, sbírá a třídí data
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy
GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice), užívá jednoduché konstrukce
sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
sestrojí rovnoběžky a kolmice
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY
řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

OV v rámci podpůrných opatření:

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla
- vyhledává a roztřídí jednoduchá data podle návodu
- orientuje se a čte v jednoduché tabulce
- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky
- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí osu souměrnosti překládáním papíru

5.5 Informatika

Vymezení předmětu

Časové:

5. ročník: 1 hodina týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v učebně s přenosnými zařízeními a interaktivní tabulí.

Obsahové vymezení 2. období:

Vyučovací předmět informatika je vyučován v 5. ročníku jednu vyučovací hodinu týdně. Výuka je orientována tak, že žáci získávají dovednosti a znalosti na základě individuální nebo skupinové práce s počítači. Žáci provádějí činnosti, které vedou k získání základních znalostí a dovedností z oblasti práce s ICT technologiemi uživatelského charakteru. Cílem je vybavit žáky kompetencemi, které jim umožní ICT technologie v budoucnosti cílevědomě využívat při učení (později při organizaci svého života). Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku ve všech vzdělávacích oblastech základního vzdělávání a získané dovednosti pak uplatnit v informační společnosti, na trhu práce a při rozvíjení profesní a zájmové činnosti. Silný důraz je kladen na propojení s jinými předměty, např. při vyhledávání a zpracování informací k určitému tématu.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu informatika

Kompetence k učení

- společně s žáky formulujeme cíl činnosti
- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- umožňujeme žákům pracovat se zdroji, v nichž si mohou ověřit správnost svého řešení
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok

Kompetence řešení problému

- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- pracujeme s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

Kompetence komunikativní

- vybízíme žáky, aby kladli otázky

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- společně s žáky vytváříme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence občanská

- zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k plánování úkolů

Obsah učiva

Bezpečnost práce s počítačem

Základy práce s počítačem

Základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce
Struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení

Operační systémy a jejich základní funkce

Seznámení s formáty souborů (doc, gif)

Multimediální využití počítače

Jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardwarem a softwarem

Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

Vyhledávání informací a komunikace

Internet jako zdroj informací

Společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)

Metody a nástroje vyhledávání informací

Formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

Zpracování a využití informací

Základní funkce textového a grafického editoru - základy psaní a editace textu, označování bloků, formátování textu, vkládání obrázků, grafické prvky, písmo, tisk a úpravy před tiskem, počítačová grafika – programy na tvorbu obrázků

Práce s výukovými programy

Práce se složkami a soubory

Prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia)

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

INFORMATIKA
chápe společenský tok informací
využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
respektuje pravidla bezpečné práce s HW i SW a postupuje poučeně i v případě jejich závady
chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím
při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru
používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje vztahy mezi údaji

OV v rámci podpůrných opatření:

- ovládá základní obsluhu počítače
- dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení
- pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu

5.6 Prvouka

Vymezení předmětu

Časové:

- 1. ročník: 2 hodiny týdně
- 2. ročník: 2 hodiny týdně
- 3. ročník: 2 hodiny týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou besedy, vycházky a pozorování v terénu.

Obsahové vymezení 1. období:

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Vyučování je koncipováno tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům (na základě vlastních činností a přímého pozorování). Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat (např. při řízených činnostech, na vycházkách). Činnostní vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně žáci jsou vedeni k tomu, aby výsledky svých pozorování a zjištění různými způsoby zaznamenávali. Při výuce používáme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů. Pro výuku prvouky v 1. období je charakteristické její prolínání s učivem ostatních předmětů.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu prvouka

Kompetence k učení

- vytváříme různé aktivity, jimž se žáci dokážou dle zadání přizpůsobit
- zadáváme žákům určité úkoly, které dokážou sami zhodnotit
- vyžadujeme od žáků formulace získaných informací a jejich aplikace v běžném životě
- zadáváme žákům jednoduché úkoly s využitím nabídnutých informačních zdrojů

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme takové situace, kdy k závěrům o přírodních jevech docházejí žáci sami prostřednictvím experimentů a vlastního aktivního zkoumání.
- vedeme žáky k tomu, aby sami vyhledávali problémové lokality a skutečnosti v okolí jejich bydliště, tyto problémy pojmenovali a navrhovali řešení
- požadujeme systematické řešení jednoduchých známých úkolů

Kompetence komunikativní

- vyžadujeme v textu pojmenování hlavních myšlenek a shrnutí klíčových slov
- požadujeme od žáků používání správné a výstižné terminologie související s tématy
- umožňujeme žákům vyhledat si informace z různých informačních zdrojů a využívat je ke své potřebě
- využíváme komunitních kruhů k vyjadřování prezentací žáků
- vyžadujeme od žáků dodržování pravidel diskuse

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům sdělovat hodnocení ostatních spolužáků a jeho zpětnou vazbu

Kompetence občanské

- navštěvujeme s žáky kulturní akce obce
- dbáme na zařazování všech žáků do her a vzájemné spolupráci

Kompetence pracovní

- vytváříme při výuce příležitosti, kdy se žáci mohou seznamovat s různými oblastmi lidského konání a vyhodnocovat jejich přínos pro sebe i společnost
- při samostatné činnosti i spolupráci ve skupině vedeme žáky k tomu, aby si připravili své pracovní místo, zvolili vhodné pomůcky a po práci si své místo uklidili
- vytváříme žákům dostatek materiálního zabezpečení k plnění odpovídajících pracovních úkolů
- pomáháme zjišťovat vliv výrobních postupů na kvalitu životního prostředí

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. ročník

- Škola – jsem školák, školní rok, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace, cestování
- Domov – prostředí domova, naše vlast
- Podzim - příroda na podzim v lese, na zahradě, v sadu
- Rodina a život v rodině
- Zima a zimní svátky, bezpečnost, živočichové a rostliny v zimě
- Lidské tělo – části těla, smysly, člověk a péče o zdraví, základní hygienické návyky, zdravá výživa, režim dne
- Povolání, zájmy a koníčky, suroviny a výrobky, třídíme odpad, ochrana přírody, postup v případě ohrožení, požáry
- Jaro - příroda, rostliny a živočichové na jaře
- nejznámější ptáci a domácí zvířata
- Rok - dny v týdnu, roční období, orientace v čase
- Dopravní výchova – bezpečnost
- Léto - příroda v létě

V 1. ročníku se žáci učí pozorovat rostliny, zvířata a věci, které je obklopují ve škole, doma, venku. Učí se všimnout si změn v přírodě, které mohou během roku pozorovat a všimají si, jak tyto změny zasahují do života lidí i zvířat. Učivo je využíváno v průběhu celého roku i v jiných vyučovacích předmětech.

2. ročník

- Škola - škola a organizace školního života, cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova
- Podzim - změny v přírodě na podzim, živočichové ve volné přírodě, zelenina a její druhy, ovocné stromy a jejich plody
- Rodina – postavení jedince v rodině, můj pokoj
- Zima - proměny přírody v zimě, zimní sporty
- Lidské tělo - stavba těla, základní funkce a projevy, nemoc a úraz, první pomoc, potraviny a správná výživa
- Čas - orientace podle hodin, kalendářní rok, můj den
- práce a volný čas
- Jaro - proměny přírody na jaře (rostliny, živočichové, květiny)
- lesy jehličnaté, listnaté a smíšené – stromy, ochrana přírody
- Léto - proměny přírody v létě, u vody a ve vodě, vodní živočichové

Ve 2. ročníku jsou využívány zkušenosti žáků a učivo probrané v 1. ročníku. Žáci se seznamují s věcmi a jevy blízkého okolí, získávají přehled o změnách v přírodě v průběhu ročních období a jejich vlivu na život rostlin, zvířat i lidí. Učivo prvouky je i v tomto případě spojováno s učivem ostatních předmětů.

3. ročník

- místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)
- cesta do školy, dopravní výchova, riziková místa a situace
- orientace v místě bydliště (světové strany, práce s jednoduchým plánem, seznámení s mapou)
- země, v níž žijeme (krajina v místě bydliště, naše vlast)
- lidé a čas, orientace v čase, současnost a minulost v našem životě
- Rodina – členové, povolání, příjmy a výdaje, hospodaření s penězi
- věci a činnosti kolem nás (lidská činnost, práce a volný čas, lidé a výrobky, technika)
- neživá příroda – látky a jejich vlastnosti (vzduch, voda, půda, slunce a země), měření teploty, hmotnosti, objemu
- živá příroda (rostliny, živočichové, zkoumání přírody), nerosty a horniny
- rozmanitost přírody a její ochrana, základní ekologická výchova
- člověk (lidské tělo, péče o zdraví)

Prvouka ve 3. ročníku navazuje na poznatky o přírodě a životě lidí, které žáci získali v 1. a 2. r. a prohlubuje je. Zaměřuje se na poznávání místní krajiny, života lidí v obci, povolání lidí, vyráběné věci, kulturu v obci, významné stavby, události a osobnosti. Charakter učiva 3. ročníku umožňuje snadné využívání mezipředmětových vztahů. Žáci se při výuce učí spolupracovat a tak obvykle vznikne přirozená potřeba skupinové práce.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období výuky Člověk a jeho svět

MÍSTO, KDE ŽIJEME
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
začlení svou obec do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci
rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost
LIDÉ KOLEM NÁS
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
LIDÉ A ČAS
využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
ROZMANITOST PŘÍRODY
pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ
uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných

OV v rámci podpůrných opatření:

- orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy
- popíše a zvládne cestu do školy
- uvede nejvýznamnější místa v okolí školy a svého bydliště
- rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy
- dodržuje základní pravidla společenského chování
- při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně
- pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti
- pozná olik je hodin, orientuje se v čase
- zná rozvržení svých denních činností
- rozlišuje děj v minulosti, současnosti a budoucnosti
- poznává různé lidské činnosti
- pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- provede jednoduchý pokus podle návodu

5.7 Přírodověda

Vymezení předmětu

Časové:

4. ročník: 2 hodiny týdně

5. ročník: 2 hodiny týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou besedy, vycházky a pozorování v terénu.

Obsahové vymezení 2. období:

Výuka přírodovědy ve 2. vzdělávacím období navazuje na učivo prvouky, prohlubuje ho a rozšiřuje. Charakter výuky je činnostní, žáci provádějí pokusy a pozorování. Žáci své vlastní zkušenosti a poznatky spojují s novým učivem, snadněji se učí se zájmem a mají dobré znalosti z přírodovědy.

Při činnostech se žáci učí spolupracovat, organizovat práci ve skupině i přijímat individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu.

Při přírodovědném vyučování se ve velké míře uplatňují mezipředmětové vztahy s výukou českého jazyka, matematiky, výtvarné i hudební výchovy a praktických činností.

Při poznávání přírody a jejich zákonitostí žáci poznávají, že Země a život na ní tvoří celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje v rovnováze. Žáci by si měli uvědomit, že tuto rovnováhu může člověk svou činností snadno narušit a zpravidla obtížně obnovit.

Významnou roli při činnostní výuce přírodovědy mají pokusy. S přírodninami, jejich vlastnostmi, se zákonitostmi přírody se žáci mohou seznámit, mají možnost je zkoumat více smysly a mnohé poznatky sami objevovat. Žáci vedou o svých pozorováních a pokusech jednoduché záznamy. Výuka se tak stává smysluplnou, pro žáky zajímavou a blízkou životní realitě.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu přírodověda

Kompetence k učení

- vytváříme různé aktivity, jimž se žáci dokážou dle zadání přizpůsobit
- zadáváme žákům určité úkoly, které dokážou sami zhodnotit
- vyžadujeme od žáků formulace získaných informací a jejich aplikace v běžném životě
- zadáváme žákům jednoduché úkoly s využitím nabídnutých informačních zdrojů

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme takové situace, kdy k závěrům o přírodních jevech docházejí žáci sami prostřednictvím experimentů a vlastního aktivního zkoumání.
- vedeme žáky k tomu, aby sami vyhledávali problémové lokality a skutečnosti v okolí jejich bydliště, tyto problémy pojmenovali a navrhovali řešení
- požadujeme systematické řešení jednoduchých známých úkolů

Kompetence komunikativní

- vyžadujeme v textu pojmenování hlavních myšlenek a shrnutí klíčových slov
- požadujeme od žáků používání správné a výstižné terminologie související s tématy
- umožňujeme žákům vyhledat si informace z různých informačních zdrojů a využívat je ke své potřebě
- využíváme komunitních kruhů k vyjadřování prezentací žáků
- vyžadujeme od žáků dodržování pravidel diskuse

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům sdělovat hodnocení ostatních spolužáků a jeho zpětnou vazbu

Kompetence občanské

- navštěvujeme s žáky kulturní akce obce
- dbáme na zařazování všech žáků do her a vzájemné spolupráci

Kompetence pracovní

- vytváříme při výuce příležitosti, kdy se žáci mohou seznamovat s různými oblastmi lidského konání a vyhodnocovat jejich přínos pro sebe i společnost
- při samostatné činnosti i spolupráci ve skupině vedeme žáky k tomu, aby si připravili své pracovní místo, zvolili vhodné pomůcky a po práci si své místo uklidili
- vytváříme žákům dostatek materiálního zabezpečení k plnění odpovídajících pracovních úkolů
- pomáháme zjišťovat vliv výrobních postupů na kvalitu životního prostředí

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

4. ročník

Rozmanitost přírody

- živá a neživá příroda – voda, vzduch, světlo, teplo, půda, podmínky pro život, houby, rostliny a živočichové
- příroda na podzim – ekosystém les
- příroda v zimě – pomáháme živočichům
- neživá příroda – skupenství látek, nerosty a horniny, vlastnosti látek
- příroda na jaře – ekosystém park, potok a řeka
- příroda v létě – ekosystém pole, louka, rybník
- člověk a příroda

5. ročník

Rozmanitost přírody

- člověk a jeho vliv na přírodu
- životní podmínky
- neživá příroda – minerály (nerosty), horniny, energetické suroviny, půda
- vesmír
- podnebné pásy
- moře a oceány
- ochrana živočichů a rostlin, význam botanických a zoologických zahrad
- společenstva živých organismů na území naší vlasti
- třídění živých organismů
- rizika v přírodě

Člověk a jeho zdraví

- stavba těla, soustavy, vývoj člověka
- ochrana zdraví, nemoci a úrazy
- mimořádné přírodní události a rizika ohrožení s nimi spojená
- pravidla bezpečného pohybu v dopravě

Lidé kolem nás

- krizové situace

- brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby a odborné pomoci
- peníze a my

V hodinách přírodovědy žáci poznávají jevy živé a neživé přírody prostřednictvím pozorování skutečných přírodnin na vycházkách, výletech, pozorováním nákrešů a obrázků v učebnici, prohlížením encyklopedií, prostřednictvím naučných filmů, výstav atd. Některá témata přírodovědného učiva jsou také vhodná pro besedy vedené odborníkem.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

ROZMANITOST PŘÍRODY
objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi vzhledem přírody a činnostmi člověka
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů v prostředí
porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
hodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka prospívat nebo škodit, pracuje s časovými údaji
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb a s ohledem na oprávněné nároky okolí
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc, rozpozná život ohrožující zranění
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví
LIDÉ KOLEM NÁS
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
Rozpozná ve svém okolí nevhodné jednání a chování, které nelze tolerovat a které porušuje základní lidská práva nebo demokratické principy
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na dobré nebo špatné změny, popřípadě problémy

OV v rámci podpůrných opatření:

- na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- popíše střídání ročních období
- zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata
- chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- provádí jednoduché pokusy se známými látkami
- uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- odmítá návykové látky
- ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

5. 8 Vlastivěda

Vymezení předmětu

Časové:

4. ročník: 2 hodiny týdně

5. ročník: 2 hodiny týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou besedy, vycházky a pozorování v terénu.

Obsahové vymezení 2. období:

Vlastivěda zahrnuje ve 4. a 5. ročníku zeměpisné a historické učivo. Charakter výuky je v celém rozsahu činnostní.

Významným pomocníkem při výuce vlastivědy jsou čítanky pro 4. a 5. ročník, které svými uměleckými historickými články učivo obohacují. K přiblížení učiva pomáhají jejich ilustrace, plány, časové osy, stručné vyprávění určitých důležitých událostí z historie našeho národa.

Zeměpisné učivo navazuje na poznatky z prvouky. Žáci se učí pozorovat nejprve nejbližší okolí, kraj, republiku a dále je začlenit do Evropy. Názorné vyučování se doplňuje čtením zeměpisných článků, žáci se učí pozorovat a číst z map. Zařazovány jsou praktická cvičení (rozlišování zeměpisných značek, práce s kompasem, měřítkem mapy apod.).

Výuku vlastivědy doplňují návštěvy muzeí, výstav, významných historických míst a památek.

Žáci využívají při výuce své zkušenosti z výletů po vlasti, vyprávějí o svých zážitcích a doplňují je fotografiemi, pohlednicemi a suvenýry.

K vlastivědnému učivu patří vycházky, při kterých si žáci objasňují různé nové zeměpisné pojmy.

Hlavní pomůckou při vyučování zeměpisného učiva je mapa. Žáci se postupně učí s mapou pracovat a orientovat se v ní, rozlišovat na mapě nížiny, vysočiny, pohoří, vodstvo, určovat světové strany, vyhledávat řeky, města, určovat vzájemnou polohu měst i jejich velikost, nadmořskou výšku hor.

Učivo týkající se podnebí se propojuje s výukou přírodovědy. Také další vlastivědná témata, např.: půda a zemědělství, nerostné bohatství, ochrana přírody, je nutné propojovat s učivem přírodovědy.

Činnostní výuka vlastivědy poskytuje široké možnosti uplatnění samostatné i skupinové práce žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu vlastivěda

Kompetence k učení

- vytváříme různé aktivity, jimž se žáci dokážou dle zadání přizpůsobit
- zadáváme žákům určité úkoly, které dokážou sami zhodnotit
- vyžadujeme od žáků formulace získaných informací a jejich aplikace v běžném životě
- zadáváme žákům jednoduché úkoly s využitím nabídnutých informačních zdrojů

Kompetence k řešení problémů

- vytváříme takové situace, kdy k závěrům o přírodních jevech docházejí žáci sami prostřednictvím experimentů a vlastního aktivního zkoumání.
- vedeme žáky k tomu, aby sami vyhledávali problémové lokality a skutečnosti v okolí jejich bydliště, tyto problémy pojmenovali a navrhovali řešení
- požadujeme systematické řešení jednoduchých známých úkolů

Kompetence komunikativní

- vyžadujeme v textu pojmenování hlavních myšlenek a shrnutí klíčových slov
- požadujeme od žáků používání správné a výstižné terminologie související s tématy
- umožňujeme žákům vyhledat si informace z různých informačních zdrojů a využívat je ke své potřebě
- využíváme komunitních kruhů k vyjadřování prezentací žáků
- vyžadujeme od žáků dodržování pravidel diskuse

Kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům sdělovat hodnocení ostatních spolužáků a jeho zpětnou vazbu

Kompetence občanské

- navštěvujeme s žáky kulturní akce obce
- dbáme na zařazování všech žáků do her a vzájemné spolupráci

Kompetence pracovní

- vytváříme při výuce příležitosti, kdy se žáci mohou seznamovat s různými oblastmi lidského konání a vyhodnocovat jejich přínos pro sebe i společnost
- při samostatné činnosti i spolupráci ve skupině vedeme žáky k tomu, aby si připravili své pracovní místo, zvolili vhodné pomůcky a po práci si své místo uklidili
- vytváříme žákům dostatek materiálního zabezpečení k plnění odpovídajících pracovních úkolů
- pomáháme zjišťovat vliv výrobních postupů na kvalitu životního prostředí

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

4. ročník

Lidé a čas

- časová osa, období před naším letopočtem, období našeho letopočtu
- české země v pravěku, doba kamenná, bronzová, železná
- Keltové na našem území
- příchod Slovanů, konec pravěku v našich zemích
- Sámův kmenový svaz, 7. století v našich dějinách
- Staré pověsti české
- Velkomoravská říše, příchod Cyrila a Metoděje
- Přemyslovská knížata
- život prostých lidí za vlády prvních Přemyslovců,
- vznik Českého království, vláda přemyslovských králů
- Český stát za vlády Lucemburků, Jan Lucemburský
- období vlády krále Karla IV., rozkvět země, rozvoj vzdělanosti
- život ve středověku, šlechta, církve, život ve vesnici, ve městě, gotický stavební sloh
- období vlády krále Václava IV.
- mistr Jan Hus a jeho učení
- husitské války, Jan Žižka, Prokop Holý
- české země po husitských válkách, král Jiří z Poděbrad
- Jagellonci na českém trůně – Vladislav, Ludvík
- první Habsburkové na českém trůně, císař Rudolf II., období renesance

Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás

- naše vlast Česká republika, poloha, obyvatelé, členění území ČR na kraje
- kraje a krajská města
- Česká republika - demokratický stát, státní symboly, státní svátky
- mapy a plány

- orientace v krajině, světové strany a jejich určování
- povrch České republiky
- vodstvo České republiky
- počasí a podnebí
- půda a zemědělství
- nerostné bohatství, těžba a zpracování nerostných surovin
- průmysl, výroba, průmyslový závod
- ochrana přírody, chráněná území
- přírodní zajímavosti a národní kulturní památky
- cestujeme naším krajem

5. ročník

Lidé a čas

- bitva na Bílé hoře, porážka české šlechty
- doba pobělohorská
- třicetiletá válka
- život na zámku, ve městě, na vesnici
- život v době barokní, stavitelství, hudba
- Jan Amos Komenský
- Život po třicetileté válce
- doba osvícenská, vláda Marie Terezie a Josefa II., reformy
- život na vesnici, bydlení, oblékání, venkovské zvyky
- manufaktury a první stroje, parní stroj, čeští vynálezci
- obrození měšťanské společnosti, nástup kapitalismu, nadvláda němčiny
- počátky národního obrození, F. Palacký, J. K. Tyl
- rok 1848, K. H. Borovský
- růst tovární výroby, nástup elektřiny
- vznik Rakousko-Uherska, profesor T. G. Masaryk na české univerzitě
- Národ sobě, rozvoj kultury a umění
- Vznik Rakouska-Uherska
- Češi a Němci, historie vztahů obou národů
- 1. světová válka, odpor proti Rakousko-Uhersku
- vznik Československé republiky, T. G. Masaryk, život v ČSR za 1. republiky
- protektorát, 2. světová válka, válečná a poválečná léta
- od totalitní moci k demokracii, sametová revoluce, občanské fórum

Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás

- Česká republika
- kde jsme byli o prázdninách, zajímavá místa ČR
- kraj, v němž žijeme - opakování ze 4. ročníku
- kraje České republiky - základní poznatky o krajích ze 4. ročníku

Kraj, ve kterém žijeme

Do tohoto tématu je zahrnuto všech 14 krajů. Žáci v 5. ročníku probírají podrobně kraj, ve kterém žijí. Toto učivo se doplňuje o další informace, které žáci vyhledávají na základě doplňujících otázek v učebnici. Využívá se dostupných informačních materiálů z krajských informačních center.

Česká republika - demokratický stát

- poloha České republiky, vznik, obyvatelstvo
- Praha hlavní město ČR, prezident, vláda, parlament
- státní svátky a významné dny
- historie města, Pražský hrad a Hradčany, plán města
- historická místa Prahy

Česká republika - součást společenství hospodářsky vyspělých států

- Evropská unie
- mezinárodní organizace, jejich zkratky a význam

Evropa - sjednocující se světadíl

- sousední státy České republiky, Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko
- seznámení žáků se základními údaji o sousedních státech

Evropa - jeden ze světadílů

- poloha a povrch Evropy, vodstvo a podnebí Evropy
- rostliny a živočichové
- hospodářství a obyvatelstvo Evropy

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

MÍSTO, KDE ŽIJEME
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky a Evropy
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury
jednoduchým způsobem posoudí význam vyhledaných informací z různých hledisek
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest
porovná způsob života a přírodu v naší vlasti s jinými zeměmi, které navštívil
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce
zná symboly našeho státu a jejich význam
LIDÉ KOLEM NÁS
obhájí při konkrétních činnostech a vyprávěních své názory
rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
LIDÉ A ČAS
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
využívá knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
zdůvodní základní význam chráněných částí přírody a kulturních památek
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti i současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti i současnosti
objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů do kalendáře

OV v rámci podpůrných opatření:

- popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
- uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- pozná státní symboly České republiky
- dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
- používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů
- rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

5.9 Hudební výchova

Vymezení předmětu

Časové:

- 1. ročník: 1 hodina týdně
- 2. ročník: 1 hodina týdně
- 3. ročník: 1 hodina týdně
- 4. ročník: 1 hodina týdně
- 5. ročník: 1 hodina týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně s klavírem nebo keyboardem. Výuku doplňujeme návštěvou kulturních akcí s hudební tematikou, využíváme audiovizuální techniky.

Obsahové vymezení 1. období:

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby, přičemž těžištěm naší práce je zpěv. Nejčastěji používanou formou zpěvu v tomto období je zpěv jednohlasný. Dbáme na individuální zvláštnosti dětského hlasu a vedeme žáky k čistému a lehkému zpěvu. Střídáme činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu. Snažíme se o rozmanitý výběr písní. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjíme hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus, používáme doprovodné jednoduché nástroje.

Obsahové vymezení 2. období:

V hudební výchově se utváří estetické vztahy žáků k hudbě a umění, formují se mezilidské vztahy. Posiluje se také aktivita a tvořivost žáků.

Těžištěm výuky hudební výchovy je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i známé a oblíbené písně z mediálních prostředků. Hudební doprovod vyučujícího na jakýkoliv hudební nástroj napomáhá udržet melodii i rytmus zpívaných písní.

Na rozpoznání individuálních nedostatků žáků v intonaci či rytmu nereaguje učitel zdůrazněním těchto nedostatků, ale snaží se dát i těmto žákům prostor ke zpěvu ve skupinách, ke zpěvu s doprovodem. Tím umožní také těmto žákům příjemný prožitek ze zpěvu.

Všechny druhy hudebních činností (zpěv, poslech, instrumentální a pohybové aktivity) se ve výuce hudební výchovy navzájem prolínají a posilují ve svých účincích. Pozitivní je i spolupráce se základní uměleckou školou.

Vztah žáků k hudbě je podporován návštěvami koncertů a účastí v hudebních a pěveckých soutěžích. Při všech těchto příležitostech se zdokonalují poslechové dovednosti žáků, učí se kulturnímu chování i vystupování.

V hudební výchově jsou žáci klasifikováni za projevené dovednosti a snahu uspět v prováděných hudebních činnostech. Klasifikace není prováděna na základě testů, prověrek z hudební výchovy nebo zkoušení teorie. Tyto způsoby jsou jen doplňkové a orientační.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu hudební výchova

Kompetence k učení

- formulujeme cíl činnosti, umožňuje žákům spoluutvářet kritéria hodnocení
- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce

Kompetence komunikativní

- vytváříme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- vybízíme žáky, aby kladli otázky
- umožňujeme žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- vytváříme učební situace, v nichž žáci sami docházejí k závěrům a prezentují je

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- společně s žáky vytváříme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence občanská

- zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů
- vedeme žáky ke správným způsobům užití nástrojů

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. ročník

Vokální činnosti

- pěvecký a mluvní projev - zvuk a tón, řeč a zpěv, dýchání, výslovnost, dynamika
- nota jako grafický znak pro tón, notová osnova

Hudebně pohybové činnosti

- pohybové hry, pohybové vyjádření hudby
- pohybový doprovod znějící hudby

Instrumentální činnosti

- rytmizace, hudební improvizace
- melodizace

Poslechové činnosti

- kvalita tónů – délka, síla, barva, výška
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj

2. ročník

Vokální činnosti

- pěvecké dovednosti
- hlasová hygiena
- hudební rytmus
- záznam vokální hudby – psaní not do notové osnovy

Hudebně pohybové činnosti

- taktování
- pohybové vyjádření hudby

Instrumentální činnosti

- hra na jednoduché hudební nástroje z Orffova instrumentáře
- rytmizace, melodizace

Poslechové činnosti

- kvality tónů
- rytmus, melodie, pohyb melodie
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj

3. ročník

Vokální činnosti

- rozšiřování hlasového rozsahu
- hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas
- hudební hry

Hudebně pohybové činnosti

- taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt

Instrumentální činnosti

- hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře

Poslechové činnosti

- kvality tónů – délka, síla, barva, výška
- hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj
- hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období výuky

HUDEBNÍ VÝCHOVA
zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

OV v rámci podpůrných opatření:

- zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadel i při zpěvu
- reaguje pohybem na tempové a rytmické změny
- rozliší sílu zvuku - pozorně vnímá jednoduché skladby

4. ročník

Vokální činnosti

- nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv
- hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas
- hudební hry

Hudebně pohybové činnosti

- taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt
- taneční hry se zpěvem
- jednoduché lidové tance

Instrumentální činnosti

- záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu
- jednodílná písňová forma

Poslechové činnosti

- vztahy mezi tóny – souzvuk, akord
- hudební formy – malá písňová forma, rondo
- interpretace hudby – slovní vyjádření (jaké je to hudba a proč je taková)

5. ročník

Vokální činnosti

- intonace, vokální improvizace
- hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- hudební hry

Hudebně pohybové činnosti

- reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- orientace v prostoru – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

Instrumentální činnosti

- záznam instrumentální melodie – čtení tématu instrumentální skladby
- tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod

Poslechové činnosti

- hudební formy – velká písňová forma, variace
- interpretace hudby – slovní vyjádření (jaké je to hudba a proč je taková)

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

HUDEBNÍ VÝCHOVA
zpívá podle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, příp.i ve dvojhase, a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby a podle svých individuálních schopností a dovedností je realizuje
využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popř. složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché rytmické předehry, mezihry a dohry
rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, rozpozná změnu v tempu a rytmu
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků

OV v rámci podpůrných opatření:

- zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
- propojí vlastní pohyb s hudbou
- doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
- odliší tóny podle výšky, síly a barvy - pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb - správně hospodaří s dechem při interpretaci písní
- frázování

5.10 Výtvarná výchova

Vymezení předmětu

Časové:

1. ročník: 1 hodina týdně
2. ročník: 1 hodina týdně
3. ročník: 1 hodina týdně
4. ročník: 2 hodiny týdně
5. ročník: 2 hodiny týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně. Výuku doplňujeme návštěvou výstav, galerií a památek

Obsahové vymezení 1. období:

Výtvarná výchova rozvíjí tvořivost, fantazii a estetické cítění. Žáci se jejím prostřednictvím mohou vyjadřovat se k různým tématům, situacím a prožitkům. Dbáme na to, aby děti měli při svém výtvarném projevu pocit svobody. Snažíme se posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. Většina námětů obsahuje základní vztahy k životu, prostředí a lidem, úzce souvisí s výukou prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Kresba z představy má spíše ilustrativní charakter. Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Při výuce výchovy používáme různé pomůcky (vlastní pomůcky žáků i soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky).

Obsahové vymezení 2. období:

Výtvarná výchova je podstatnou částí základního vzdělávání žáků. Jejím cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, dovednost výtvarně se vyjadřovat.

Výuka je zaměřena na:

- vycvičení oka a žákovy ruky
- rozvíjení schopnosti čistého zobrazování
- pěstování správného vnímání krásy formy, linie, barvy i symetrie

Výuka výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech, které umožňují rozvíjet žákovo vnímání, výtvarné cítění, představivost, fantazii, myšlení, prožitky.

Výuka výtvarné výchovy v tomto období je spojována často i s výukou jiných předmětů, např. při tematickém kreslení se dá vhodně využít některé četby z čítanky.

Při kreslení listů, ovoce a jiných předmětů je zdůrazňována osová souměrnost některých přírodnin. Barva je spojována s tvarem.

Pro vytváření vzorů se uplatňuje mezipředmětová vazba s geometrií.

Při kreslení z paměti žáci nejprve předložený předmět prostudují a nakreslí a potom jej zkusí nakreslit z paměti – zvykají si tak předměty pozorně pozorovat, vytvářet vnitřní zásobu obrazů, které jim poslouží jako předlohy ke kreslení.

Žáci jsou v rámci výtvarné výchovy seznamováni se základními díly předních domácích i evropských umělců

Ve výtvarné výchově se využívají mezipředmětové vztahy ve spojení s literární výchovou, s výukou geometrie, s přírodovědou, vlastivědou a s přípravou některých žakovských pomůcek.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova

Kompetence k učení

- zadáváme úkoly, při kterých žáci kombinují informace z různých zdrojů
- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce
- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů

Kompetence řešení problému

- klademe otevřené otázky, zadáváme problémové úlohy
- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zařazujeme metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů lišících se od jeho vlastních

Kompetence komunikativní

- umožňujeme žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory
- vytváříme učební situace, v nichž žáci sami docházejí k závěrům a prezentují je

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- společně s žáky formulujeme cíl činnosti

Kompetence občanská

- zajímáme se o názory, náměty a zkušenosti žáků
- vycházíme z aktuálních problémů týkajících se života žáků v obci

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1., 2., a 3. ročník:

- objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech (pozorování přírody, přírodniny, rostliny, zvířata)
- chápání přírody ve smyslu prostředí života (krajina jako prostředí pro rostliny, zvířata, lidi)
- poznávání a prožívání světa dítěte (pociťování domova jako životní jistoty, poznávání školy)
- svět, který děti pozorují, který pociťují a kterému naslouchají (poslouchání a vyprávění, významná sváteční setkávání, setkávání s prostými životními zkušenostmi)
- svět dětské fantazie
- svět, který dítě obklopuje

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období

VÝTVARNÁ VÝCHOVA
rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje přitom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

OV v rámci podpůrných opatření:

- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

4. a 5. ročník:

Výtvarné náměty vycházejí z přímých zážitků a zkušeností žáků - souvisejí s učivem přírodovědy a vlastivědy, pozorování na vycházkách, prožitky z výstav, koncertů, četby, ze sportovních akcí aj.

Náměty k výtvarnému zpracování:

- výtvarné vyjádření věcí, pozorování barev, vyjádření základních tvarových znaků, řešení barevných vztahů zobrazeného předmětu a prostředí
- malby vycházející z pozorované skutečnosti i z představ
- objevování a výtvarné sledování barevné proměnlivosti přírody, vystižení barev přírody
- vyhledávání a objevování tvarově a barevně zajímavých přírodnin
- dotváření přírodnin na základě fantazie
- rozmanitosti přírody
- zobrazování lidské postavy v pohybu
- různé textilní materiály
- výtvarné ztvárňování pohádkových bytostí
- tematické kresby k významným událostem ve školním roce

Náměty nejsou pro učitele závazné. Výtvarné techniky volí vyučující podle svého uvážení tak, aby se rozšiřoval jejich okruh, aby byly pro žáky zajímavé a rozvíjely jejich tvořivost a představivost.

Součástí výuky je také účast ve vyhlášených výtvarných soutěžích.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

VÝTVARNÁ VÝCHOVA
při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů
užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na ztvárnění nejbližších sociálních vztahů a rozvoj komunikace
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na ztvárnění nejbližších sociálních vztahů a rozvoj komunikace
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky
porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

OV v rámci podpůrných opatření:

- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

5.11 Tělesná výchova

Vymezení předmětu

Časové:

1. ročník: 2 hodiny týdně
2. ročník: 2 hodiny týdně
3. ročník: 2 hodiny týdně
4. ročník: 2 hodiny týdně
5. ročník: 2 hodiny týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v tělocvičnách, na hřištích obcí, na školních zahradách a v plaveckém bazénu.

Obsahové vymezení 1. období:

Všechny tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka. Pěstujeme u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu. Snažíme se o to, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Osvojením základů herních technik zvyšujeme u žáků pohybové schopnosti, jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování a schopnost pohotově reagovat.

Obsahové vymezení 2. období:

V tomto vzdělávacím období vedou i nadále všechny tělesné pohybové aktivity k všestrannému rozvoji žáka. Je snahou vytvořit u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu, motivovat žáky k tomu, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Osvojením základů herních technik zvyšujeme u žáků pohybové schopnosti, jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování a schopnost pohotově reagovat.

Naše škola pravidelně organizuje pro žáky 1. – 5. ročníku kurzy plavání.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu tělesná výchova

Kompetence k učení

- umožňujeme žákům spoluutvářet kritéria hodnocení
- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- sledujeme úspěšnost jednotlivých žáků a oceňujeme jejich pokrok
- umožňujeme žákům prezentovat výsledky jejich práce

Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k prozkoumávání pohledů a názorů lišících se od jeho vlastních

Kompetence komunikativní

- vytváříme učební situace, v nichž žáci sami docházejí k závěrům a prezentují je

Kompetence sociální a personální

- zadáváme úkoly, při kterých žáci spolupracují
- společně s žáky formulujeme cíl činnosti
- společně s žáky vytváříme pravidla a vyžadujeme jejich dodržování

Kompetence občanská

- ve výuce reflektujeme společenské a přírodní dění

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke správnému způsobu užití náradí a vybavení, k dodržování bezpečnosti práce

Obsahové vymezení 1. období:

Bezpečnost při pohybových činnostech

- organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Hygiena při TV

- hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

Pořadová cvičení

- reakce na povely, nástup do řady, do družstva, rozchod, společný pozdrav

Příprava organismu

- před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

Zdravotně zaměřené činnosti

- průpravná, kondiční, rytmická, kompenzační a relaxační cvičení.

Turistika a pobyt v přírodě

- přesun do terénu, chůze v terénu, ochrana přírody.

Pohybové hry

- hry spojené s během (honičky), s házením míče (přihrávky/chytání)
- hry pro uklidnění, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení

Základy gymnastiky

- průpravná cvičení pro kotoul vpřed, kotoul vpřed s dopomocí
- šplh na tyči, cvičení se švihadly, lanem, obručemi
- cvičení s lavičkami nadél, našíř, cvičení na žebřinách
- výskoky snožmo do výšky
- váha, nácvik kotoulu vzad leh vznesmo – stoj na lopatkách
- kondiční cvičení s hudbou, rytmika, rytmická gymnastika s míči
- cvičení s lanem, podlézání- obratnost, pohyblivost kloubů, relaxační cvičení

Základy sportovních her

- manipulace s míčem – hod míčkem do dálky
- horní přihrávka obouruč, jednoruč, hod míčkem na cíl

Základy atletiky

- rychlý běh z různých poloh čelem k metě, postřeh, orientace
- nácvik skoku do dálky z místa, běh spojený s odrazem jednoho nohy
- rozvíjení běžecké vytrvalosti

Hry na sněhu a na ledě, sáňkování.

Průpravné úpoly

- přetahy a přetlaky, kruhový trénink- komplexní posílení

Rytmická gymnastika a tanec

- krok přísunný a poskočný, cval stranou, vedení ke správnému držení těla

Základní plavecká výuka

Hygiena plavání

- upevňování získaných hygienických návyků, rozšiřování vědomostí získaných v předcházející etapě o nové poznatky z následujících oblastí:
- fyzická a psychická připravenost na výuku plavání
- kontraindikace při výuce plavání
- vybavení žáků na výuku plavání
- základní hygiena před vstupem do bazénu - sprchování a otužování, sušení těla
- smluvené signály pro dorozumívání v prostředí bazén

- zásady bezpečnosti při plavání a pohybu v areálu bazénu

Základní plavecké dovednosti

- zdokonalování naučeného, upevňování získaných pohybových návyků a rozšiřování základních plaveckých dovedností.
- orientace ve vodě spojená s ponořením a potápěním: potopení obličeje a postupné otvírání očí, přetočení ve vodě podél osy těla, lovení předmětů z přiměřené hloubky, proplouvání kruhy, atd.
- plavecká poloha – splývání: spojená se vznášením se ve vodě, splývání v obou polohách (na břicho i na zádech), splývání se zadržným dechem, s výdechem do vody, splývání s odrazem od stěny bazénu, splývání po skoku do vody
- plavecké dýchání: výdechy do hladiny, výdechy s potopením obličeje, dlouhý postupný výdech, výdech současně nosem i ústy, výdechy do vody spojené s pohybovým úkolem, opakované, pravidelné výdechy do vody bez pohybu, v pohybu a při plaveckém způsobu kraul
- skoky a pády do vody: pády a skoky prosté ze břehu v sedě, podřepu, stojí, ze startovních bloků, nácvik startovního skoku
- pocit vody spojený s rozvojem vnímání vodního prostředí a dílčích záběrových pohybů: změny směru pohybu, přetáčení kolem osy, zrychlování a zpomalování pohybů, nácvik jednoduchých obrátek

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období

TĚLESNÁ VÝCHOVA
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

OV v rámci podpůrných opatření:

- zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám - zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů Očekávané

Obsahové vymezení 2. období:

Bezpečnost při pohybových činnostech

- organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Hygiena při TV

- hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

Pořadová cvičení

- reakce na povely, nástup do řady, do družstva, rozchod, společný pozdrav

Příprava organismu

- před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

Zdravotně zaměřené činnosti

- průpravná, kondiční, rytmická, kompenzační a relaxační cvičení a jejich praktická využití
- správné držení těla, správné zvedání zátěže

Turistika a pobyt v přírodě

- přesun do terénu, chůze v terénu, ochrana přírody.

Pohybové hry

- práce s kruhy, míčky, švihadly, dribling
- manipulace s míčem rukou i nohou, základní přihrávky-obouruč, jednoruč, tlumení míče
- honičky, závodivé hry
- pohybové hry různého zaměření s pomůckami i bez pomůcek
- netradiční pohybové hry a aktivity, pohybová tvořivost

Základy gymnastiky

- modifikace kotoulů
- šplh na tyči, leh vznesmo
- chůze bez dopomoci na lavičce
- přeskok 2-4 dílů švédské bedny
- nácvik stoje na rukou, vázání prvků do akrobatické řady
- nácvik přeskoku roznožky přes kozu našíf odrazem a skrčky
- přeskok-roznožka i skrčka
- přemet stranou v základním provedení

Základy sportovních her

- manipulace s míčem – přihrávka obouruč, jednoruč, tlumení míče, uvolňování s míčem a bez míče, vedení míče, dribling
- přehazovaná, minikopaná, florbal, vybíjená, minibasketbal – herní činnosti jednotlivce
- střelba jednoruč a obouruč na koš
- střelba na branku vnitřním nártem z místa a pohybu

Základy atletiky

- běh terénem do 15 minut, vytrvalý běh do 1000m
- rychlý běh na 60m, běžecká abeceda a její modifikace
- nácvik nízkého, polovysokého a polonízkého startu
- skok do dálky z rozběhu skrčným způsobem
- hod míčkem z rozběhu a s podskokem
- běh přes nízké překážky

Hry na sněhu a na ledě, sáňkování

Průpravné úpoly

- přetahy a přetlaky, kruhový trénink- komplexní posílení

Rytmická gymnastika a tanec

- krok přísuný a poskočný, cval stranou, vedení ke správnému držení těla

Základní plavecká výuka

Hygiena plavání

- upevňování získaných hygienických návyků, rozšiřování vědomostí získaných v předcházející etapě o nové poznatky z následujících oblastí:
- fyzická a psychická připravenost na výuku plavání
- kontraindikace při výuce plavání
- vybavení žáků na výuku plavání
- základní hygiena před vstupem do bazénu - sprchování a otužování, sušení těla
- smluvené signály pro dorozumívání v prostředí bazén
- zásady bezpečnosti při plavání a pohybu v areálu bazénu

Základní plavecké dovednosti

- zdokonalování naučeného, upevňování získaných pohybových návyků a rozšiřování základních plaveckých dovedností.
- orientace ve vodě spojená s ponořením a potápěním: potopení obličeje a postupné otvírání očí, přetočení ve vodě podél osy těla, lovení předmětů z přiměřené hloubky, proplouvání kruhy, atd.
- plavecká poloha – splývání: spojená se vznášením se ve vodě, splývání v obou polohách (na břiše i na zádech), splývání se zadržným dechem, s výdechem do vody, splývání s odrazem od stěny bazénu, splývání po skoku do vody
- plavecké dýchání: výdechy do hladiny, výdechy s potopením obličeje, dlouhý postupný výdech, výdech současně nosem i ústy, výdechy do vody spojené s pohybovým úkolem, opakované, pravidelné výdechy do vody bez pohybu, v pohybu a při plaveckém způsobu kraul
- skoky a pády do vody: pády a skoky prosté ze břehu v sedě, podřepu, stojí, ze startovních bloků, nácvik startovního skoku
- pocit vody spojený s rozvojem vnímání vodního prostředí a dílčích záběrových pohybů: změny směru pohybu, přetáčení kolem osy, zrychlování a zpomalování pohybů, nácvik jednoduchých obrátek

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

TĚLESNÁ VÝCHOVA
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
jedná v duchu „fair play“ (dodržuje pravidla her a soutěží)
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole a v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace
ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením
zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení

OV v rámci podpůrných opatření:

- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play - zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla - zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

5.12 Pracovní činnosti

Vymezení předmětu

Časové:

1. ročník: 1 hodina týdně
2. ročník: 1 hodina týdně
3. ročník: 1 hodina týdně
4. ročník: 1 hodina týdně
5. ročník: 1 hodina týdně

Organizační:

Vyučovací jednotka trvá 45 min. Výuka probíhá v klasické učebně, v terénu, na školních zahradách a ve školních výdejnách stravy. Podle potřeby je výuka doplňována exkurzemi.

Obsahové vymezení 1. období:

Při výuce využíváme buď individuální práci, nebo pracujeme ve skupinách. Dbáme na bezpečnost žáků. Rozvíjíme motorické a manuální schopnosti žáků. Učíme je spolupracovat, organizovat svou práci a pracovat v týmu. Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat a spojovat a dbáme přitom na bezpečnost práce. Při modelování žáci vytvářejí jednoduché předměty, zvířata i postavy z modelovací hmoty.

Obsahové vymezení 2. období:

Praktické činnosti patří k činnostnímu učení, žáci při nich uplatňují zručnost, své individuální dovednosti získané v rodině a mohou realizovat své nápady. Výuka pracovních činností je zaměřena na získávání praktických pracovních dovedností a návyků. Cílem vyučovacího předmětu je vytvářet u žáků kladný vztah k práci. Žáci mají možnost poznávat různé materiály, opracovávat je, vyrábět určené předměty a připravovat pomůcky pro individuální činnosti potřebné při výuce jiných předmětů.

Pracovní činnosti také ovlivňují rozvoj motoriky a vytváření pracovních dovedností žáků. Žáci při praktických činnostech postupně získávají dobré předpoklady ke správné volbě povolání a také k pozdějšímu společenskému uplatnění. Učí se také vytrvalosti, tvořivosti, je jim dána možnost realizovat vlastní nápady

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve vyučovacím předmětu pracovní činnosti

Kompetence komunikativní

- umožňujeme příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- vytváříme a organizujeme situace, ve kterých děti prezentují výsledky své práce na veřejnosti

Kompetence sociálně personální

- zařazujeme do výuky takové aktivity, které mohou být vykonávány individuálně i skupinově
- podporujeme proces sebepoznání u každého žáka prostřednictvím pravidelného sebehodnocení, her a technik dramatické a emoční výchovy

Kompetence občanské

- vytváříme příležitosti k tomu, aby žáci mohli prožívat a dodržovat tradice
- vyžadujeme dodržování pravidel bezpečnosti práce

Kompetence k učení

- umožňujeme diferencované výkony podle individuálních schopností žáků
- vedeme žáky k plánování úkolů a postupů

Kompetence pracovní

- vedeme žáky ke správným způsobům užití materiálů a nástrojů

- vyžadujeme dokončování úkolů v dohodnuté kvalitě a termínech

Kompetence k řešení problémů

- zadáváme úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů
- zadáváme náměty, při kterých žáci mohou volit a kombinovat různé materiály

Obsah učiva v jednotlivých ročnících:

1. – 3. ročník

Práce s drobným materiálem

- papír a karton, přírodniny, textil
- bezpečnost práce – práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky
- hlavní pomůcky – funkce, využití
- lidové zvyky, tradice, řemesla

Práce s modelovací hmotou

- modelování doplňující výuku prvouky
- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou

Konstrukční činnosti

- práce se stavebnicemi

Pěstitecké práce

- žáci se seznamují se základními podmínkami pro pěstování rostlin, pěstování pokojových rostlin a pravidelná péče o ně
- práce na školní zahradě

Příprava pokrmů

- základní vybavení kuchyně

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 1. období výuky

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM
vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů pracuje podle slovního návodu a předlohy
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI
zvládá základní dovednosti a činnosti při práci se stavebnicí
PĚSTITELSKÉ PRÁCE
provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování pečuje o nenáročné rostliny
PŘÍPRAVA POKRMŮ
připraví tabuli pro jednoduché stolování chová se vhodně při stolování

OV v rámci podpůrných opatření:

- zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
- pečuje o nenáročné rostliny
- upraví stůl pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

4. a 5. ročník

Práce s drobným materiálem (různé druhy papíru, kartóny, lepenky, krabičky od zboží)

- rozměřování a stříhání papíru nebo kartónu, pomůcky do matematiky a českého jazyka
- polepování kartónů, pomůcky do přírodovědy a vlastivědy
- zhotovování složitějších skládanek a modelů
- sešívání listů, příprava přehledů učiva a obalů na pomůcky a sbírky
- rozřezávání papírů a lepenek, ořezávání okrajů papíru
- seznámení s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek (nůžky, nůž, lepidla, dírkoč, sešíváčka, šablony)
- bezpečnost práce – práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky.

Práce s různými zvolenými materiály

- zhotovování potřebných výrobků z některých jiných materiálů (textil, drát, fólie, přírodniny)

Práce s modelovací hmotou (modelovací hlína, modurit, sádra)

- modelování doplňující výuku přírodovědy a vlastivědy
- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou
- modely těles ve spojení s výukou geometrie
- zhotovování různých předmětů, jejich barvení a lakování
- bezpečnost práce - dodržování hygienických návyků při práci s modelovací hmotou a barvami, bezpečnost při práci s ostrými předměty.

Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi (konstrukční stavebnice kovové nebo plastové,

- sestavování obtížnějších modelů z plastových nebo kovových konstrukčních stavebnic
- spojování součástí pomocí maticových šroubů, různých pásků, spojovacích desek apod.
- práce podle předlohy, podle jednoduchého náčrtu i podle slovního návodu
- práce podle vlastní představy spojená s provedením jednoduchého náčrtu
- sestavování prostorových modelů z kartónových vystřihovánek
- bezpečnost (dodržování zásad správného zacházení s náčiním u montáží)

Pěstelské práce

- Žáci se seznamují se základními podmínkami pro pěstování rostlin, pěstování pokojových rostlin a pravidelná péče o ně
- bezpečnost při práci s rostlinami (nebezpečí alergie, jedovaté pokojové rostliny, dodržování hygieny)

Příprava pokrmů

- základní vybavení kuchyně
- výběr a nákup potravin pro přípravu jednoduchého jídla
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- bezpečnost a hygiena při práci v kuchyni.

Očekávané výstupy (OV) žáka na konci 2. období

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy, na základě své představivosti, různé výrobky z daného materiálu
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
PĚSTITELSKÉ PRÁCE
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
PŘÍPRAVA POKRMŮ
orientuje se v základním vybavení kuchyně
připraví samostatně jednoduchý pokrm
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

OV v rámci podpůrných opatření:

- vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu - užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky
- dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin

- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě
- uvede základní vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

5.13 ETICKÁ VÝCHOVA - EtV

Základním cílem etické výchovy je vést žáky k prosociálnímu způsobu chování, tj. schopnost učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání vnější odměny nebo protislužby. Jako doplňující vzdělávací obor se na škole nebude vyučovat. Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávacím oboru prvouka a Přírodověda navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Ve vzdělávacím oboru Tělesná výchova navazuje na učivo vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a osobnostní a sociální rozvoj. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Mezi aplikační témata patří:

Etické hodnoty
Sexuální zdraví
Rodinný život
Duchovní rozměr člověka
Ekonomické hodnoty
Ochrana přírody a životního prostředí

Metody:

Jedná se o rozhovor, diskuzi, inscenační techniky, didaktické hry, řešení problémové situace, besedy, projekty atd. Přenos do reálného života - na základě praktických úkolů.
Etická výchova směřuje k vytváření klíčových kompetencí tím, že sleduje následující dílčí cíle:
Rozvinout u žáků schopnosti aktivně a tvořivě ovlivňovat měnící se životní a pracovní podmínky. Umožnit žákům navázat a rozvíjet uspokojivé vztahy.
Vést žáky k rozpoznání povahy problému a k jeho aktivnímu řešení na základě získaných dovedností a vědomostí.
Rozvinout u žáků správné způsoby komunikace a demonstrovat nové formy efektivního a tvořivého využívání dostupných prostředků komunikace.
Vést žáky na základě osobní zkušenosti k pochopení výhod spolupráce.
Vést žáky k toleranci, vstřícnosti a pochopení potřeb a postojů druhých.

Vytvořit vnější podmínky, aby žáci mohli vnímat, přijímat, vytvářet a rozvíjet etické, kulturní a duchovní hodnoty, které nespočívají pouze v materiálním uspokojení lidských potřeb. Rozvinout u žáků schopnost samostatně pozorovat, experimentovat a získané výsledky kriticky posuzovat a vyvodit z nich závěry pro využití v budoucnosti.

Vést žáky k rozpoznání smyslu a cíle učení.

Umožnit žákům kriticky hodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich.

Podněcovat žáky ke kritickému myšlení, aby byli schopni činit uvážlivá rozhodnutí, za která jsou zodpovědní a která jsou schopni obhájit.

Vést žáky k naslouchání promluvám druhých lidí, k snaze jim porozumět a vhodně na ně reagovat.

Umožnit žákům vytvořit si pozitivní představu o sobě samém, aby mohlo dojít k posílení sebedůvěry a samostatnému seberozvoji.

Vést žáky k ovládnutí vlastního chování.

Vytvořit podmínky, aby žáci mohli na základě ohleduplnosti, úcty k druhým a snaze pomáhat participovat na utváření dobré atmosféry v týmu.

Povzbuzovat žáky k respektu přesvědčení a hodnot druhých lidí.

Rozvinout u žáků schopnost vcítit se do situací ostatních lidí.

Vést žáky k odmítavému postoji vůči fyzickému i psychickému násilí.

Umožnit žákům pochopit základní environmentální a ekologické problémy a souvislosti.

Podněcovat žáky k uvážlivému a vhodnému rozhodování v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Vést žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a hospodárnosti, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Etická výchova se nesnaží problémy řešit represí, ale pozitivním odkrýváním životních alternativ a potencialit žáků. Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Žák:

- si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
- se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel
- si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
- si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

- komunikace při vytváření výchovného kolektivu – představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace
- základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
- základy neverbální komunikace- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky
- komunikace citů – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH

- sebepojetí - sebepoznání, sebehodnocení, sebpřijetí, sebereprezentace, sebevládní, podpora sebeoceňování
- pozitivní hodnocení druhých – v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu
- akceptace druhého - zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE

- tvořivost v mezilidských vztazích – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování
- schopnost spolupráce – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce
- elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ

- iniciativa – ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu
- asertivní chování – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

6 Hodnocení žáků

6.1 Pravidla pro hodnocení žáků

Obecné zásady

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

Naše škola upřednostňuje v celém procesu učení a při prověřování vědomostí pozitivní hodnocení žáků. Při výuce se snažíme žáky co nejvíce chválit, dodávat jim důvěru v jejich schopnost předkládané učivo dobře zvládnout, pomáháme jim předcházet chybám a povzbuzujeme je. S žáky jednáme tak, aby neměli strach vyjádřit svůj názor, pozitivně přijímáme i jejich nesprávné závěry. Dáváme žákům prostor pro otázky, trpělivě odpovídáme a věnujeme jim individuální pozornost. Pomocí zpětné vazby zjišťujeme nedostatky žáků hned na počátku a průběžně je odstraňujeme.

Na chyby upozorňujeme žáky bezprostředně a přátelsky. Vyhýbáme se zaujatosti a opožděnému hodnocení. Učíme žáky, že chybovat je lidské, i když to může mít pro člověka různé následky. Žáky vedeme k tomu, aby pracovali bez chyb a v přiměřeném čase.

Žáky hodnotíme zejména při činnostech, kde máme možnost sledovat, jak pracují. Oceňujeme jejich snahu, pozornost a oceňujeme jejich nápady. Jsme si vědomi toho, že pozitivně laděné průběžné hodnocení motivuje žáky k učení a posiluje jejich sebedůvěru. Tyto faktory mají pozitivní vliv na rozvoj klíčových kompetencí a na dobré osvojení učiva.

Ústní hodnocení, klasifikace i písemná hodnocení mají v 1. období základního vzdělávání funkci především výchovnou a motivační.

Při hodnocení vědomostí žáků:

- prověřujeme a hodnotíme pouze to, o čem víme, že jsme žáky učili
- dbáme, aby příklady a testy určené k hodnocení žáků obsahovaly jen to, co bylo s žáky dostatečně procvičeno
- dbáme, aby zadání úloh bylo přiměřené věku žáků
- ústní zkoušení vedeme tak, abychom při něm zjišťovali, co žák umí, ne to, co ještě neumí
- při prověřování učiva probíraného před delší dobou ho s žáky nejprve nějakou formou zopakujeme
- při celkovém hodnocení žáka bereme v úvahu a hodnotíme i pokrok, jaký žák za určité období udělal a jaká byla jeho snaha k odstranění nedostatků
- všechna hodnocení vyjadřujeme jako objektivní informaci povzbudivého charakteru

6.2 Kritéria hodnocení

Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován stupni 1, 2, 3, 4, 5.

Známka z hodnocení vědomostí nezahrnuje hodnocení chování žáka.

Předměty s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí logicky správně. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně a přesně, chápe vztahy mezi nimi a smysluplně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný, účinně se zapojuje do diskuze. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Plně respektuje demokratické principy, uvědoměle a aktivně pracuje v týmu, působení žáka v týmu je velmi přínosné. Je téměř vždy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně, chápe vztahy mezi nimi a s menšími chybami propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků je zpravidla bez podstatných nedostatků. Zapojuje se do diskuze. Je schopen s menší pomocí studovat vhodné texty, řešit problémy a obhajovat svá rozhodnutí. Respektuje demokratické principy, v podstatě uvědoměle a aktivně pracuje pro tým, žákovo působení v týmu je přínosné. Je většinou schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák se v uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. Částečně se zapojuje do diskuze. Je schopen studovat podle návodu učitele. Občas nerespektuje demokratické principy, v týmu pracuje ne příliš aktivně, působení žáka v týmu je přínosné v menší míře. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů.

Stupeň 4 (dostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených poznatků a dovedností vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery, chybně propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti, málo se zapojuje do diskuze. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Demokratické principy respektuje jen občas, práce v týmu se pouze účastní. Žákovo působení v týmu není příliš přínosné. Sebehodnocení a hodnocení ostatních členů je schopen málokdy.

Stupeň 5 (nedostatečný)

U žáka se v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Žák si požadované poznatky neosvojil, neumí propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí. Neprojevuje samostatnost v myšlení. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti, i výstižnosti, nezapojuje se do diskuze. Chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Vůbec nerespektuje demokratické principy, nepracuje pro tým. Svou činností narušuje spolupráci, jeho působení není pro tým přínosné. Správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen.

Předměty s převahou výchovného zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Vždy používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Aktivně se zajímá o umění a estetiku. Jeho tělesná zdatnost má vysokou úroveň.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje méně tvořivě. Má zájem o umění a estetiku. Je tělesně zdatný.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Materiály, nástroje a vybavení používá bezpečně a účinně pouze někdy. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Materiály, nástroje a vybavení většinou nepoužívá bezpečně a účinně. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Materiály, nástroje a vybavení nepoužívá téměř nikdy bezpečně a účinně. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

Hodnocení a klasifikace žáků se spec. vzdělávacími potřebami

Ve škole mohou být integrováni žáci s postižením smyslovým, tělesným, mentálním nebo s vývojovými poruchami učení a chování. Při hodnocení a klasifikaci vychází učitel z doporučení a závěrů PPP a hodnocení je vždy zcela individuální. Žák je hodnocen s ohledem na své možnosti a schopnosti, je posuzován jeho individuální pokrok. Žáci integrovaní na základě doporučení PPP nebo SPC jsou vzděláváni i hodnoceni na základě plnění Individuálního vzdělávacího plánu. Na žádost rodičů a při doporučení poradenského zařízení mohou být hodnoceni slovně.

Předměty s převahou naukového zaměření

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá bezpečně požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky, jeho myšlení je pohotové, dobře chápe souvislosti, myslí logicky správně. Je schopen samostatně studovat vhodné texty, pracuje uvědoměle a aktivně v týmu, jeho působení je velmi přínosné. Je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení ostatních členů. Vyjadřuje se výstižně a poměrně přesně, umí a používá kompenzační pomůcky, pracuje spolehlivě s upraveným textem a po zadání práce pracuje samostatně.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák v podstatě uceleně ovládá požadovaná fakta, pojmy, definice a poznatky. Myslí logicky správně, je schopen s menší pomocí samostatně studovat vhodné texty, pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je přínosné. Je schopen téměř vždy sebehodnocení a hodnocení

ostatních členů. Vyjadřuje se méně výstižně, ale poměrně přesně. Umí a dovede použít kompenzační pomůcky, pracuje spolehlivě s upraveným textem, po zadání práce učitelem pracuje s jistotou.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v logice se vyskytují chyby. Je schopen studovat vhodné texty podle návodu učitele, pracuje částečně aktivně v týmu, jeho působení je částečně přínosné. Je schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů s dopomocí učitele. Vyjadřuje se obtížně a nepřesně, dovede použít kompenzační pomůcky s návodem učitele, pracuje spolehlivě s upraveným textem, nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má závažné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných faktů, pojmů, definic a poznatků, v jeho myšlení se vyskytují závažné chyby, je nesamostatný v práci s vhodnými texty, práce v týmu se pouze účastní, jeho působení je občas přínosné. Je málokdy schopen sebehodnocení a hodnocení ostatních členů, jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kompenzační pomůcky používá s návodem učitele obtížně a s chybami, má velké obtíže při práci s upraveným textem a závažné chyby dovede s pomocí učitele opravit.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil, v myšlení neprojevuje samostatnost, je nesamostatný v práci s vhodnými texty, žák nepracuje pro tým, správného sebehodnocení a hodnocení ostatních členů není schopen. Jeho ústní a písemný projev má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kompenzační pomůcky nedovede použít ani s návodem učitele, s upraveným textem nedovede pracovat, chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele.

Vyučovací předměty s převahou výchovného působení

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní se zájmem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost. Pracuje velmi tvořivě, samostatně, plně využívá osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný a přesný, osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje tvořivě.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, úspěšně rozvíjí své osobní předpoklady. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Osvojené dovednosti, vědomosti a návyky aplikuje samostatně, má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný, pohotový, občas i pasivní. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu, jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho dovednosti a vědomosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech je málo tvořivý, často pasivní, rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé, úkoly řeší s častými chybami. Žák své dovednosti a vědomosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele, projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech je skoro vždy pasivní, rozvoj jeho schopností je neuspokojivý, jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Žák nedovede aplikovat minimální osvojené dovednosti a vědomosti, neprojevuje zájem o práci, práci druhým znemožňuje.

Při slovním hodnocení se uvádí:

a) ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

b) úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na náhodné otázky

c) úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- vyjadřuje se s obtížemi
- nesprávné i na náhodné otázky

d) úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

e) péle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Použití slovního hodnocení není pouhé mechanické převádění číselného stupně do složitější slovní podoby. Smyslem hodnocení je objektivně posoudit jednotlivé složky školního výkonu dítěte.

Celkové hodnocení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

Prospěl(a) s vyznamenáním

Žák prospěl s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 – chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 1 písm. e)

Prospěl(a)

Žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením

Neprospěl(a)

Žák neprospěl, je -li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Hodnocení práce v zájmových útvarech

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- pracoval(a) úspěšně
- pracoval(a)

Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Sebehodnocení

Žáci jsou k sebehodnocení vedeni již od 1. ročníku. V 1. a 2. ročníku probíhá nejčastěji ústně při komunikativních kruzích, ve 3. – 5. ročníku se učí již písemnému vyjádření. Žák se prostřednictvím učitelova hodnocení postupně učí, jaké jsou meze a perspektivy jeho výkonu, sféry jeho úspěchů a úspěšného uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Učitel a žák na konci klasifikačního období společně hodnotí průběh výkonů žáka. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

Výstupní hodnocení

Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Dále výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o možnostech žáka a jeho nadání, předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka, chování žáka v průběhu povinné školní docházky a dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka.

Slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, hodnocení píle žáka a jeho přístup ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje tak zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Opravná zkouška

Komisi pro opravnou zkoušku jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad. Žák koná opravnou zkoušku v případě, že byl na konci

druhého pololetí klasifikován stupněm nedostatečně nejvýše ve dvou předmětech. Termíny opravných zkoušek určí ředitel školy tak, aby byly vykonány nejpozději do 31. srpna. Pokud se žák v tomto termínu z vážných důvodů nemůže k opravné zkoušce dostavit, lze povolit vykonání opravné zkoušky nejpozději do 15. září. Do té doby žák navštěvuje podmíněčně nejbližší vyšší ročník. Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku. O termínu konání opravné zkoušky informuje třídní učitel písemně zákonného zástupce. Žák, který se bez vážných důvodů ve stanoveném termínu k opravné zkoušce nedostaví a do dvou dnů se neomluví, je klasifikován z daného předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

Přezkoušení

Má-li zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, může zástupce žáka požádat o komisionální přezkoušení příslušného školního inspektora. V takovém případě jmenuje komisi školní inspektor. Přezkoušení provede komise do deseti dnů. Výsledek přezkoušení je konečný, další přezkoušení žáka je nepřipustné.

Dodatečná zkouška

Dodatečnou zkoušku koná žák

- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci prvního pololetí
- který nemohl být klasifikován pro závažné objektivní příčiny na konci druhého pololetí

Postup do dalšího ročníku

Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

6.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy v Rámcovém vzdělávacím programu základního vzdělávání, kterých je využíváno při stanovení individuálního vzdělávacího plánu. V tomto plánu se vzdělávací obsah upraví tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory. Pedagogickým pracovníkům je zajištěna metodická podpora formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením).

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením jsou zohledňována jejich specifika: problémy v učení - čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

System péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

- tvorba, realizace a vyhodnocování PLPP u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitele školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky;
- tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitele školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky;

Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků škola umožní:

- uplatňování principu diferenciaci a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost;
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin;
- pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona případné prodloužení základního vzdělávání na deset ročníků;
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami.

6.4 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Škola tedy využívá pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je věnována pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

System péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

- tvorba, realizace a vyhodnocování PLPP u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitele školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky;
- tvorba, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů u těchto žáků je prováděna na základě pokynu ředitelky školy a za spolupráce s výchovným poradcem, popř. jinými odborníky;

6.5 Přehled podpůrných opatření

Vzdělávání žáků se SVP probíhá s využitím podpůrných opatření, která se člení do 5 stupňů podle organizační a finanční náročnosti. Pro žáky je podpora bezplatná. Podpůrná opatření mají definovanou finanční náročnost, která - pokud již není státem hrazená (maturity, závěrečné zkoušky atd.) -, je vyjádřena ve formě kódového označení v přehledu podpůrných opatření, který je součástí prováděcího předpisu, tedy vyhlášky ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Kód uvádí školské poradenské zařízení do doporučení ke vzdělávání žáka se SVP. Škola následně přenesla kód normované finanční náročnosti zvolených podpůrných opatření do matriky.

Hlavní podpůrná opatření zahrnují (úplný přehled viz Přílohu č. 1 Vyhlášky č. 27/2016):

a) Poradenskou pomoc školy (výchovný poradce, školní metodik prevence, případně školní psycholog, školní speciální pedagog, školní logoped) a pomoc školského poradenského zařízení – PPP (pedagogicko-psychologické poradny) a SPC (speciálně pedagogického centra)

b) Úpravu organizace vzdělávání (například využívání disponibilních hodin pro vzdělávání žáků se SVP, které umožňují zařadit předměty speciálně pedagogické péče, intenzivnější výuku českého jazyka pro cizince a etnické menšiny, úpravu výuky u selhávajících žáků, úpravu obsahu vzdělávání, dále již zmíněné úpravy v hodnocení žáků a v metodách výuky, úpravy výstupů ze vzdělávání, existuje také možnost prodloužit dobu vzdělávání žáka až o 2 roky atd.)

c) Úpravu podmínek přijímání a ukončování vzdělávání – respektuje se, jakým způsobem se žák vzdělával, jaká měl podpůrná opatření, a ta se uplatňují v případě potřeby i při přijímání ke studiu a při ukončování vzdělávání

Úpravu výstupů ze vzdělávání – upravený RVP ZV definuje podmínky, za kterých je možné úpravy výstupů ze vzdělávání na ZŠ připravit a skupiny žáků, pro které je možné tyto úpravy provést (žáci s LMP, žáci zrakově a sluchově postižení, případně žáci s kombinovaným postižením). Dále podrobněji k těmto úpravám dokument *Úpravy ŠVP podle RVP ZV v tomto informačním balíčku*.

d) Využívání IVP (individuální vzdělávací plán, který se při vzdělávání těchto žáků již dnes uplatňuje), návrh na úpravu vzdělávání žáka připravuje ŠPZ (školské poradenské zařízení) a

rodič nebo zletilý žák žádá ředitelku školy o možnost vzdělávat se podle IVP; kontrola IVP probíhá 1x ročně. S IVP seznamuje ředitelka školy, respektive třídní učitel všechny vyučující, kteří se na vzdělávání žáka podílejí

e) Asistenta pedagoga, případně dalšího pedagogického pracovníka - například speciálního pedagoga; ti se nově stávají podpůrnými opatřeními s normovanou finanční náročností

f) Úpravu vzdělávání neslyšících žáků s podporou tlumočnicků českého znakového jazyka a přepisovatelů

g) Možnost uplatnit augmentativní a alternativní formy komunikace

h) Možnost vzdělávat ve stavebně nebo technicky upravených prostorách

i) Úhradu speciálních učebnic, didaktických a kompenzačních pomůcek

Nová je také možnost poskytovat podpůrná opatření ve školských zařízeních, která se podílejí na vzdělávání žáka, případně na přípravě na vzdělávání žáka. Jedná se především o družiny, školní kluby. Druh a rozsah podpůrných opatření vychází ze speciálních vzdělávacích potřeb žáka a také z toho, která podpůrná opatření má žák k dispozici ve škole a která jsou nezbytná i pro jeho činnost ve školských zařízeních.

Rozsah podpory je limitován dobou, kterou dítě v těchto zařízeních tráví. Popis možné podpory je uveden ve vyhlášce č.27/2016 Sb., v přehledu podpůrných opatření. Pokud je školské zařízení součástí právnické osoby - školy, obdrží škola jedno doporučení ke vzdělávání žáka.

Ředitelka školy poskytne ŠPZ, u něhož zákonný zástupce požádal o vyšetření a vystavení Doporučení ke vzdělávání žáka, aktuální informace o podmínkách a možnostech školy, které se vztahují k potřebám žáka a k možnostem takového žáka v ní vzdělávat.

Po vydání doporučení má škola maximální dobu čtyř měsíců pro vytvoření doporučených podmínek pro vzdělávání žáka a zajištění podpůrných opatření. V případě, že v této lhůtě nelze ve škole zajistit např. stavební či technické úpravy, zváží ŠPZ po konzultaci se školou a zákonným zástupcem žáka možnost kombinace jiných podpůrných opatření, v krajním případě doporučí rodiči školu, která je technicky připravena pro vzdělávání žáka.

V případě nemožnosti zajistit v předepsané lhůtě personální podpůrná opatření (asistent pedagoga, speciální pedagog, učitel předmětu speciálně pedagogické péče apod.), hledá do doby zajištění personálního podpůrná opatření škola či školské zařízení řešení, které umožní podporu žáka (např. dohodou o podpoře a metodickém vedení s SPC nebo PPP). Vždy je třeba se řídit základním pravidlem, že jakékoli řešení musí být v nejlepším zájmu žáka.

OPATŘENÍ, KTERÁ REALIZUJE ŠKOLA SAMA

Podpůrná opatření 1. stupně

Škola volí podpůrná opatření prvního stupně tehdy, pokud žák má při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení, v začleňování do sociální a komunikační sítě školní třídy); pokud se jedná o drobné úpravy v rámci výuky jednoho předmětu, je úprava věcí individualizace výuky a práce jednoho pedagoga.

Pokud úpravy vyžadují spolupráci více pedagogů, vytváří škola Plán pedagogické podpory (PLPP) - stručný dokument, ve kterém jsou uvedeny potřeby úprav ve vzdělávání žáka, návrh jak

se bude vzdělávání žáka upravovat a v čem. Formulář PLPP lze nalézt v příloze č. 3 Vyhlášky č.27/2016 na <http://www.msmt.cz/file/36859/>. Pedagogové následně vyhodnocují efektivitu zvolených úprav. Pokud se ani s dodatečnou podporou pedagogů vzdělávání žáka nezlepší a nemá trend zlepšovat nebo je jeho stav naopak setrvalý nebo se horší - pak je vhodné žákovi a zákonným zástupcům doporučit, aby navštívili školské poradenské zařízení. Škola zajistí předání PLPP školskému poradenskému zařízení, aby se předešlo uplatňování neúčinných podpůrných opatření.

OPATŘENÍ, KTERÉ ŠKOLA REALIZUJE NA ZÁKLADĚ DOPORUČENÍ

ŠKOLSKÉHO PORADENSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Podpůrná opatření 2. - 5. stupně

A. Zákonný zástupce žáka respektoval doporučení školy nebo se rozhodl sám

k návštěvě ŠPZ Školské poradenské zařízení (PPP nebo SPC) nejpozději do tří měsíců od objednání žáka provede posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka a do 30 dnů od návštěvy ŠPZ vypracuje pro rodiče zprávu z vyšetření. Pro rodiče a školu pak vypracuje Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami. V případě, že podmínkou pro stanovení podpůrných opatření je vyjádření dalšího odborníka (lékaře apod.), prodlužuje se tomu adekvátně lhůta pro vypracování Doporučení.

Při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb vychází ze sdělení rodiče a žáka, ze závěrů školy a PLPP, pokud byl zpracován, dále ze závěrů vyšetření lékařů a dalších odborníků, kteří se do té doby nebo i následně podíleli na péči o žáka.

Pokud bude příprava Doporučení ke vzdělávání žáka vyžadovat:

a) informace školy (zajištění pomůcek, přítomnost asistenta pedagoga ve třídě v případě, že již ve třídě asistent působí, uzpůsobení dalších podmínek pro vzdělávání žáka, tj. velikost třídy, organizace vzdělávání atd.) – pak před vydáním doporučení zástupce ŠPZ konzultuje se školou. Obvykle ve školách zajišťují tyto služby výchovní poradci nebo ředitel školy pověří jiného pedagoga, který bude o nastavování podpůrných opatření se ŠPZ komunikovat

b) informace dalšího ŠPZ, pokud bude charakter speciálních vzdělávacích potřeb žáka takový, že bude třeba komunikovat s více zařízeními.

Jedná se především o žáky s kombinovaným postižením, kdy žák má obtíže, které pramení například z poruchy učení a současně je slabozraký a je třeba mu poskytovat i speciálně pedagogickou péči. V takovém případě se musí domluvit dvě ŠPZ na formulaci jednoho Doporučení ke vzdělávání žáka, aby podpůrná opatření nebyla poskytována duplicitně

B. Zákonný zástupce žáka přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků

nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání žáka a způsobil tak žákovi obtíže při vzdělávání, protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže.

V této situaci se může škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost. Tato varianta je považována za mezní, tedy je třeba ji volit až v případě, kdy nelze jinými cestami dosáhnout naplnění zájmu žáka (podrobněji viz materiál tzv. informačním balíčku Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním).

DOPORUČENÍ KE VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKA SE SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBOU

Doporučení vystavuje školské poradenské zařízení. Formulář Doporučení ke vzdělávání žáka se SVP lze nalézt v Příloze č. 5 Vyhlášky č. 27/2016. Po jeho vystavení seznamuje s jeho obsahem společně se zprávou z vyšetření zákonného zástupce žáka nebo žáka zletilého.

Vyšetření žáka i vystavení dokumentů je možné vždy jen s informovaným souhlasem rodiče nebo zletilého žáka. Doporučení je předáno škole a zde je následně projednáno, případně ještě upraveno se souhlasem všech participantů (škola, rodič, žák, ŠPZ) a s informovaným souhlasem rodiče či zletilého žáka podepsáno.

Doporučení obsahuje popis vzdělávacích potřeb žáka, popis všech zvolených podpůrných opatření včetně IVP, doporučení k poskytnutí asistenta pedagoga nebo dalších osob podporujících vzdělávání žáka, vymezení pomůcek atd.

Jak bylo zmíněno výše, navržená a vzájemně odsouhlasená podpůrná opatření by se měla začít školou realizovat neprodleně, nejpozději do 4 měsíců ode dne jejich nastavení. Pokud tak škola z různých důvodů neučiní, je nezbytné opětovně vyhodnotit její postup a případně domluvit restrukturalizaci podpůrných opatření.

ŠPZ vyhodnocuje účelnost a efektivitu zvolených podpůrných opatření nejpozději po roce od jejich přidělení, jinak jejich platnost trvá zpravidla dva roky. Frekvence kontrol je obdobná jako v případě kontrol IVP, které bude obvykle součástí Doporučení (avšak nikoliv nutně vždy). Formulář doporučení viz Příloha č. 5 Vyhlášky.

7 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Personální podmínky

Pedagogické působení zajišťuje jedna plně kvalifikovaná vychovatelka.

Bod č. 4.1. – Podmínky přijímání dětí do ŠD

ŠD má jedno oddělení s počtem 30 dětí

Bod č. 4.2. – Podmínky úplaty

Úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině se řídí § 14 vyhlášky č. 74/2005 Sb.

(1) Výše úplaty je stanovena ředitelkou školy na 300,- Kč za pololetí. Úplata za vzdělávání ve školní družině se hradí vychovatelce ŠD, a to nejpozději k 15. 9. v 1. pololetí a 15. 2. v 2. pololetí nebo dle dohody se školou. Pokud není poplatek za dítě včas zaplacen, uvědomí o tom vychovatelka školní družiny ředitelku školy nejpozději do jednoho měsíce od nezaplacení.

Ředitelka školy může rozhodnout o případném vyloučení žáka ze školní družiny.

(2) Úplata může být snížena nebo prominuta dítěti, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příplatek, který podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře pobírá jeho zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba.

Úplata může dále být snížena dítěti - žákovi, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena.

Úplata může být snížena nebo prominuta, pokud zákonný zástupce žáka prokáže ředitelce školy, že má nárok na některý příplatek uvedený v předchozích odstavcích, tzn., že doloží příslušné potvrzení. Dále musí doložit, že je mu příspěvek vyplácen.

Žadatel o snížení nebo prominutí poplatku předloží škole písemnou žádost s uvedením důvodů, kopii rozhodnutí úřadu práce o poskytování sociálního příplatku nebo potvrzení o pěstounské péči a kopie dokladů, které prokazují, že je mu příslušný příplatek skutečně vyplácen.

Podle ustanovení zákona č. 561/2004Sb. (školský zákon) ředitelka školy rozhodne ve správním řízení o snížení nebo prominutí poplatku za školní družinu. Údaj o snížení nebo prominutí poplatku je veden v dokumentaci žáka ve školní družině. O snížení nebo prominutí poplatku nelze rozhodnout se zpětnou platností.

Činnost školní družiny se v době prázdnin přerušuje. Výše úplaty zůstává stejná i v měsících, kdy jsou vedlejší prázdniny.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Naše škola je otevřená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a žákům mimořádně nadaným.

Třídní učitelky zjišťují vzdělávací potřeby žáků. Diagnostiku zajišťuje odborné poradenské zařízení. Na základě diagnostiky jsou konzultovány, plánovány a využívány vhodné metody a organizační postupy výuky.

Žáci se SVP i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd. Na základě odborného posudku poradenského pracoviště třídní učitel ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka, vytváří a realizují individuální vzdělávací plán (IVP). Struktura IVP vychází z platné právní úpravy, je doplněna v případě potřeby dohodou o formě podílu žáka a spolupráce se zákonnými zástupci.

Reedukace specifických poruch probíhá individuálně, každý týden jednu vyučovací hodinu. Snažíme se tyto hodiny zařazovat po vyučování v den, kdy mají děti méně náročný rozvrh hodin.

Žáci ze sociálně znevýhodněného prostředí se na naší škole vyskytují sporadicky. V případě potřeby mají možnost konzultovat vyučovací i jiné problémy s pedagogickým pracovníkem.